

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok X TORUŃ, dnia 20 listopada 1947 r. Nr 12

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Część urzędowa

Poz. 309

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 maja 1947 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe *).

(Przedruk z Dz. U. R. P. nr 42, poz. 208).

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. nr 86, poz. 663) i art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. nr 86, poz. 665) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 12 września 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. nr 41, poz. 228) w brzmieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 1946 r. (Dz. U. R. P. nr 51, poz. 289) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 16 otrzymuje brzmienie: „Diety wynoszą dziennie 450 zł. Przy podróżach do m. st. Warszawy, do m. Gdańska i pow. gdańskiego, do m. Gdyni lub pow. morskiego oraz na teren Ziem Odzyskanych z wyjątkiem pow. gliwickiego, bytomskiego i zabrskiego diety wynoszą 500 zł dziennie".

2) § 39b otrzymuje brzmienie: „O ile funkcjonariusz państwowy z braku miejsca nie mógł korzystać i nie korzystał z noclegów służbowych w domu noclegowym, przysługuje mu zwrot kosztów noclegu w wysokości rzeczywiście poniesionej. Fakt niemożności korzystania z noclegów w służbowym domu noclegowym powinien być uwidoczniony w postaci adnotacji służbowej na delegacji".

3) § 39d otrzymuje brzmienie: „W przypadku nieprzedłożenia rachunku funkcjonariuszowi państwowemu służy prawo tylko do ryczałtu w wysokości zł 100 za każdą noc spędzoną w miejscowości, będącej celem podróży służbowej lub delegacji, albo w innej miejscowości w warunkach określonych w § 39a ust. 2".

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom, każdemu w jego zakresie działania.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów
(—) Józef Cyrankiewicz
Minister Skarbu
(—) Konstanty Dąbrowski

*) Patrz Dz. Urz. KOS Pom. z 1945 r. Nr 9, poz. 153 i z 1946 r. Nr 17, poz. 318.

Poz. 310

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty
Warszawa

(O D P I S)

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 4 października 1947 r. Nr I. Pers.-15815/47

w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 10 sierpnia 1937 r. (Nr BP—18267/37) o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P: nr 10, poz: 316)

Na podstawie art. 29 ust. (1) ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. nr 104/32, poz. 873) zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 660) zarządzam, co następuje:

§ 1. Paragraf 2 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10 sierpnia 1937 r. (Nr Bp — 16267/37) o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 316), zmienionego rozporządzeniem Ministra Oświaty z dnia 10 grudnia 1945 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 7, poz. 267) i rozporządzeniem z dnia 14 stycznia 1946 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 1, poz. 4) oraz rozporządzeniem z dnia 21 czerwca 1946 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 7, poz. 212) otrzymuje następujące brzmienie:

1) Nauczyciel szkoły powszechnej obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 30 godzin lekcyjnych tygodniowo.

2) Prefektowi szkoły powszechnej odlicza się od powyższego wymiaru godzin nauczania 6 godzin na zajęcia duszpasterskie, związane z praktykami religijnymi uczniów.

3) W szkołach powszechnych ośmioklasowych nauczycielom uczącym w klasie VII i VIII liczy się jedną godzinę nauczania w tych klasach przedmiotów wymienionych w § 7 cyt. rozporządzenia Ministra W. R. i O. P.

w I kategorii przedmiotów za 1 1/9 godz.
w II kategorii przedmiotów za 1 1/3 godz.
w III kategorii przedmiotów za 1 3/7 godz.

4) Ułamki wynikłe z pomnożenia ilości przydzielonych godzin nauczania przez liczby podane wyżej, a większe od połowy należy zaokrąglać do pełnych jednostek — mniejsze od połowy odrzucać.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1947 r.

Minister
(—) St. Skrzeszewski

Nr I Pers. — 15815/47

Warszawa, dnia 4 października 1947 r.

Podaje się do wiadomości i stosowania.

Za Dyrektora Departamentu
(—) Z. Pomianowski
Naczelnik Wydziału

Otrzymują:
Kuratoria Okr. Szkolnych.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 21 października 1947 r.
Nr O. Pers. — 41606/47

Sprawa: **Wymiar godzin nauczania w publicznych szkołach powszechnych z ósmą klasą programową.**

Powyższe podaję do wiadomości i stosowania, przy czym zaznaczam, że rozporządzenie to dotyczy jedynie szkół z ósmą klasą programową.

Dla uniknięcia nieporozumień wyjaśniam, że do:

I kategorii przedmiotów należą: rysunki, zajęcia praktyczne, śpiew i wychowanie fizyczne.

II. kategorii przedmiotów należą: religia, historia, geografia, higiena, nauka o Polsce i świecie współczesnym.

III. kategorii przedmiotów należą: języki, matematyka, fizyka, chemia i biologia.

Równocześnie podaję przykładowo sposób obliczania obowiązujących godzin nauczania:

Nauczyciel „X“ uczy 30 godzin według tygodniowego rozkładu nauczania, w tym w klasach VII i VIII języka polskiego i historii.

W liczbie tej 8 godzin z grupy III i 5 godzin z grupy II, czyli

$$8 \cdot 1\frac{3}{7} + 5 \cdot 1\frac{1}{3} = \frac{80}{7} + \frac{20}{3} = \frac{240 + 140}{21} =$$

$$\frac{380}{21} = 18\frac{2}{21} = 18 \text{ godzin}$$

Ponieważ w klasach niższych uczy nauczyciel „X“ 17 godzin, razem więc z godzinami lekcyjnymi w klasach VII i VIII 35, czyli wypada 5 godzin nadliczbowych.

Nauczyciel „Y“ uczy według tygodniowego rozkładu nauczania 29 godzin w tym w klasach VII i VIII matematyki, zajęć praktycznych i rysunków, czyli z grupy III 8 godzin i z grupy I 6 godzin, co wynosi:

$$8 \cdot 1\frac{3}{3} + 6 \cdot 1\frac{1}{9} = \frac{80}{7} + \frac{60}{9} = \frac{720}{63} + \frac{420}{63} =$$

$$\frac{1140}{63} = 18\frac{12}{63} = 18 \text{ godzin}$$

Ponieważ w klasach niższych nauczyciel „Y“ uczy 15, a w klasach VII i VIII 18 godzin, czyli razem 33, a zatem przypada 3 godziny nadliczbowe.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr Czesław Skoprowski

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne w Okręgu.

Poz. 311

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty
Warszawa

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 24 października 1947 r. (Nr I Pers. — 20731/47)

w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. nr 50, poz. 304) ustalam w porozumieniu z Ministrem Skarbu (pismo nr D. III. 8464/2/47) następujące normy wynagrodzenia opłacanych ze Skarbu Państwa pracowników kontraktowych, zatrudnionych w szkołach państwowych i publicznych oraz przedszkolach, domach dziecka, kursach, instytucjach oświaty i kultury dorosłych oraz innych zakładach, podległych Ministerstwu Oświaty.

A. Wynagrodzenie pracowników zajętych w pełnej liczbie godzin obowiązkowych.

§ 1. Przez pracowników kontraktowych zajętych w pełnej liczbie godzin rozumieć należy pracowników kontraktowych zatrudnionych w takiej liczbie godzin pracy w tygodniu, jaką przepisy szczególne określają jako obowiązkowy wymiar zajęć odpowiednich pracowników mianowanych.

Pracownicy kontraktowi zajęci w pełnej liczbie godzin otrzymują wynagrodzenie miesięczne równające się uposażeniu odpowiednich pracowników mianowanych, lecz według grup uposażeniowych określonych w niniejszym rozporządzeniu.

§ 2. Wychowawczynie przedszkoli otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu X grupy.

§ 3. (1) Wychowawcy państwowych domów dziecka otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu X grupy.

(2) Wychowawcy specjalnych zakładów wychowawczych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu IX grupy.

(3) Wychowawczynie — higienistki państwowych domów dziecka otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu IX grupy.

(4) Kierownicy państwowych domów dziecka i specjalnych zakładów wychowawczych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VIII grupy.

§ 4. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół specjalnych i szkół ćwiczeń otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu IX grupy.

§ 5. (1) Kwalifikowani nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, liceów pedagogicznych i seminariów dla wychowawczyń przedszkoli otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele tych szkół otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VIII grupy.

§ 6. Nauczyciele szkół i kursów dla dorosłych otrzymują wynagrodzenie określone w § 4 lub 5 w zależności od typu szkoły w której są zatrudnieni.

§ 7. (1) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych oraz szkół przysposobienia zawodowego, posiadający zakończone przepisanymi egzaminami studia wyższe, otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VI grupy.

(2) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych oraz szkół przysposobienia zawodowego nie posiadający ukończonych studiów wyższych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy.

(3) Niekwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodwych oraz szkół przysposobienia zawodowego otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu grupy VIII.

§ 8. (1) Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VI grupy.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy.

§ 9. (1) Kwalifikowani nauczyciele zawodu w szkołach zawodowych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele zawodu w szkołach zawodowych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu IX grupy.

(3) Asystenci szkół zawodowych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu IX grupy.

§ 10. (1) Minister Oświaty może zezwolić, aby wynagrodzenie umowne nauczycieli, nauczycieli zawodu i asystentów szkół zawodowych było o jedną grupę wyższe od wynagrodzenia określonego w §§ 7, 8 i 9, a to zależnie od liczby lat pracy nauczycielskiej lub praktyki zawodowej oraz kategorii wykładanych przedmiotów.

(2) Minister Oświaty może przyznać wybitnym fachowcom — nauczycielom, nauczycielom zawodu i asystentom — w szkołach zawodowych i specjalnych dodatkowe wynagrodzenie wynoszące 50 lub 100 proc. uposażenia zasadniczego grupy przysługującej im na podstawie niniejszego rozporządzenia.

§ 11. (1) Kwalifikowani nauczyciele szkół wyższych nieakademickich zatrudnieni w wymiarze 12 godzin tygodniowo oraz nauczyciele Wyższych Kursów Nauczycielskich, Państw. Instytutu Pedagogiki Specjalnej i Państwowego Instytutu Robót Ręcznych otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VI grupy, zaś za zgodą Ministerstwa Oświaty — V grupy.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele oraz zastępcy nauczycieli szkół wyższych nieakademickich otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy.

(3) Kwalifikowani nauczyciele zawodu w szkołach wyższych nieakademickich zatrudnieni w wymiarze 27 godzin tygodniowo otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy, zaś za zgodą Ministerstwa Oświaty — VI grupy.

(4) Niekwalifikowani nauczyciele zawodu w szkołach wyższych nieakademickich zatrudnieni w wymiarze 27 godzin tygodniowo otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VIII grupy.

(5) Asystenci w szkołach wyższych nieakademickich zatrudnieni w wymiarze 27 godzin tygodniowo posiadający co najmniej niższy stopień naukowy otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu VIII grupy, zaś — nieposiadający niższego stopnia naukowego — IX grupy.

§ 12. Kontraktowi profesorowie zwyczajni szkół akademickich otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu IV grupy — profesorowie nadzwyczajni V grupy.

§ 13. Zastępcy profesorów szkół akademickich otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe równające się uposażeniu V grupy funkcjonariuszów państwowych, zmniejszonemu o połowę różnicy pomiędzy uposażeniem V grupy a uposażeniem VI grupy funkcjonariuszów państwowych, wraz z dodatkami: naukowym i lokalnym, ponadto zastępcy profesorów otrzymują w całości dodatki rodzinny i służbowy.

§ 14. (I) Kontraktowe pomocnicze siły naukowe zatrudnione w szkołach akademickich w wymiarze 30 godzin tygodniowo otrzymują:

a) adiunkci, kustosze, prosektorzy, konstruktorzy i obserwatorzy — wynagrodzenie równające się uposażeniu VII grupy;

b) asystenci starsi — wynagrodzenie równające się uposażeniu VIII grupy;

c) asystenci młodsi (demonstratorzy, elewi) — wynagrodzenie równające się uposażeniu IX grupy;

d) zastępcy asystentów — wynagrodzenie równające się uposażeniu X grupy.

(2) Habilitowane kontraktowe pomocnicze siły naukowe szkół akademickich otrzymują wynagrodzenie równające się uposażeniu grupy bezpośrednio wyższej od grupy określonej w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu.

§ 15. Pracownicy kontraktowi zajęci w pełnym wymiarze godzin mają prawo do odpowiednich dodatków uposażeniowych przysługujących mianowanym wychowawcom, nauczycielom, pomocniczym siłom naukowym, profesorom, kierownikom i dyrektorom na podstawie obwiązujących przepisów prawnych.

§ 16. Kierownicy (czki) i dyrektorzy (przełożone) przedszkoli i szkół otrzymują wynagrodzenie na zasadach przewidzianych dla nauczycieli lub wychowawców (czyń), a nadto dodatek za kierownictwo w wysokości określonej dla kierowników i dyrektorów mianowanych.

§ 17. Nauczyciele, wychowawcy, nauczyciele zawodu i asystenci kontraktowi otrzymują za godziny przekraczające obowiązkowy wymiar zajęć nauczycieli (wychowawców, asystentów) mianowanych danej kategorii szkół i przedmiotów dodatkowe wynagrodzenie w wysokości i na zasadach ustalonych dla nauczycieli (wychowawców, instruktorów) mianowanych danej kategorii szkół lub zakładów.

B. Wynagrodzenie pracowników zajętych w niepełnym wymiarze godzin.

§ 18. Pracownicy kontraktowi zajęci w niepełnym wymiarze godzin otrzymują ryczałtowe wynagrodzenie ustalone w zależności od liczby godzin zajęć w tygodniu oraz stawki wynagrodzenia miesięcznego za jedną godzinę tych zajęć tygodniowo określonej w § 19 niniejszego rozporządzenia.

§ 19. (1) Wynagrodzenie miesięczne za jedną godzinę zajęć tygodniowo wynosi:

a) w przedszkolach, domach dziecka, w szkołach i kursach dla dorosłych z zakresu szkoły powszechnej oraz w szkołach specjalnych i powszechnych za godziny nauczania w klasach od pierwszej do szóstej 1/30 uposażenia funkcjonariuszów państwowych IX grupy;

b) w przeszkolach ćwiczeń oraz w szkołach ćwiczeń oprócz godzin nauczania w klasach siódmej i ósmej — 1/25 uposażenia IX grupy;

c) w szkołach średnich ogólnokształcących, w szkołach i kursach dla dorosłych z zakresu szkoły średniej ogólnokształcącej oraz za godziny nauczania w klasach siódmej i ósmej w szkołach powszechnych, specjalnych i szkołach ćwiczeń — 1/22 uposażenia VII grupy;

d) w liceach pedagogicznych oraz w liceach i seminariach dla wychowawczyń przedszkoli — 1/18 uposażenia VI grupy;

e) w Państw. Instytucie Pedagogiki Specjalnej, w Państw. Instytucie Robót Ręcznych oraz Państw. Wyższych Kursach Nauczycielskich — 1/18 uposażenia V grupy;

f) w szkołach zawodowych średnich odnośnie nauczycieli — 1/18 uposażenia V grupy, w szkołach zawodowych niższych oraz w szkołach przysposobienia zawodowego — odnośnie nauczycieli — 1/20 uposażenia VII grupy;

g) w szkołach zawodowych niższych i średnich odnośnie nauczycieli zawodu — 1/25 uposażenia VII grupy;

h) w szkołach wyższych nieakademickich odnośnie nauczycieli — 1/12 uposażenia VI grupy;

i) w szkołach wyższych nieakademickich za lekcje na kursie wstępnym — 1/12 uposażenia VI grupy;

j) w szkołach wyższych nieakademickich w odniesieniu do nauczycieli zawodu — 1/25 uposażenia VII grupy;

k) w szkołach wyższych nieakademickich w odniesieniu do asystentów — 1/30 uposażenia VIII grupy.

(2) Pomocnicze siły naukowe w szkołach akademickich zatrudnione w wymiarze godzin mniejszym niż 30 godzin tygodniowo otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne równające się — 1/30 uposażenia grupy określonej w § 14 niniejszego rozporządzenia.

(3) Prowadzący zlecone wykłady, ćwiczenia i lekcje w szkołach akademickich otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne wynoszące:

a) za zlecone wykłady 8 proc., zaś za zlecone ćwiczenia i lekcje lektorskie 6 proc. uposażenia zasadniczego profesora nadzwyczajnego szkoły akademickiej wraz z dodatkiem naukowym;

b) za lekcje na kursie wstępnym 7 proc. uposażenia zasadniczego profesora nadzwyczajnego wraz z dodatkiem naukowym;

c) za ćwiczenia cielesne 5 proc. uposażenia zasadniczego profesora nadzwyczajnego wraz z dodatkiem naukowym.

(4) Nauczyciele i wykładowcy w uniwersytetach ludowych i powszechnych oraz pracownicy zatrudnieni w innych instytucjach kształcenia dorosłych (świetlice, domy społeczne, amatorskie zespoły chóralne i teatralne, kapele ludowe itp.) otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne równające się 1/22 uposażenia VII grupy.

(5) Kierownicy kursów dla dorosłych w zakresie szkoły powszechnej, nie pobierający zasadniczego wynagrodzenia miesięcznego równającego się uposażeniu określonej grupy, otrzymują miesięczne wynagrodzenie za kierownictwo równające się 3/15 uposażenia IX grupy na kursach obejmujących od 1 do 5 oddziałów, 8/15

uposażenia IX grupy na kursach obejmujących od 6 do 10 oddziałów, zaś pełnemu uposażeniu nauczyciela IX grupy na kursach obejmujących ponad 10 oddziałów.

(6) Kierownicy innych kursów dla dorosłych niż wymienione w ustępie poprzednim, kierownicy uniwersytetów ludowych i powszechnych oraz innych instyucji kształcenia dorosłych, nie pobierający zasadniczego wynagrodzenia miesięcznego równającego się uposażeniu określonej grupy, otrzymują wynagrodzenie miesięczne za kierownictwo równające się 1/15 uposażenia VII grupy.

(7) Lekarze, mający nie mniej niż 3 lata pracy lekarskiej w szkole lub zakładzie wychowawczym, otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne równające się 1/15 uposażenia nauczyciela VI grupy.

(8) Lekarze, oprócz wymienionych w ustępie poprzednim oraz dentyści otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne równające się — 1/15 uposażenia nauczycieli VII grupy.

(9) Higienistki szkolne, mające nie mniej niż 3 lata pracy w szkole w charakterze higienistki, otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne równające się 1/42 uposażenia nauczycieli IX grupy.

(10) Higienistki szkolne nie wymienione w ustępie poprzednim otrzymują za jedną godzinę zajęć w tygodniu wynagrodzenie miesięczne równające się — 1/42 uposażenia nauczycieli X grupy.

§ 20. (1) Przez uposażenie wymienione w § 19 ustęp (1) punkt a, b, c, d, e, f, g oraz ustęp 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 10 należy rozumieć uposażenie zasadnicze funkcjonariuszów państwowych zwiększone o specjalny dodatek nauczycielski i dodatek na wyżywienie w kwocie 600 zł, a na Ziemiach Odzyskanych i w Warszawie również o należny dodatek lokalny.

(2) Przez uposażenie wymienione w punktach h, i, j, k ustępu (1) paragrafu 19 należy rozumieć uposażenie zasadnicze funkcjonariuszów państwowych zwiększone o dodatek naukowy w wysokości:

a) 300 proc. uposażenia zasadniczego odnośnie nauczycieli oraz odnośnie instruktorów kwalifikowanych;

b) 250 proc. uposażenia zasadniczego odnośnie asystentów posiadających co najmniej niższy stopień naukowy;

c) 150 proc. uposażenia zasadniczego odnośnie prowadzących lekcje na kursie wstępnym, odnośnie instruktorów niekwalifikowanych oraz odnośnie asystentów nie posiadających niższego stopnia naukowego.

(3) Przez uposażenie wymienione w ustępie (2) paragrafu 19 należy rozumieć uposażenie zasadnicze funkcjonariuszów państwowych zwiększone o dodatek naukowy w wysokości:

a) 250 proc. uposażenia zasadniczego odnośnie adiunktów (i równorzędnych) oraz odnośnie starszych i młodszych asystentów posiadających co najmniej niższy stopień naukowy;

b) 150 proc. uposażenia zasadniczego odnośnie starszych i młodszych asystentów nie posiadających niższego stopnia naukowego oraz odnośnie zastępców asystentów.

§ 21. Określone w § 19 miesięczne stawki wynagrodzenia za 1 godzinę zajęć tygodniowo zaokrągla się wzwyż do kwoty podzielnej przez 10.

§ 22. Stawki określone w punktach a, c, e, f, g ustępu (1) paragrafu 19 i obliczone z uwzględnieniem postanowień §§ 20 i 21 mogą być przez Ministra Oświaty podwyższone o 50 lub 100 proc. odnośnie fachowców — nauczycieli szkół zawodowych, specjalnych, Państw. Instytutu Robót Ręcznych, Państw. Instytutu Pedagogiki Specjalnej i Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich.

C. Wynagrodzenie na kursach

§ 23. (1) Nauczyciele zatrudnieni na kursach kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli, wyższych kursach dla nauczycieli szkół zawodowych oraz innych kursach okresowych i konferencjach mających na celu dokształcanie nauczycieli — otrzymują za każdą faktycznie odbytą godzinę nauki wynagrodzenie równające się 25 proc. miesięcznej stawki określonej w § 19 ustęp (1) punkt e i obliczonej z uwzględnieniem postanowień §§ 20 i 21.

(2) Stawka ustalona w ustępie (1) niniejszego paragrafu może być podwyższona przez Ministra Oświaty o 100% w odniesieniu do nauczycieli zatrudnionych na kursach dla kształcenia nauczycieli szkół zawodowych.

§ 24. (1) Kierownicy (dyrektorzy) kursów otrzymują:

a) za kierownictwo kursu — wynagrodzenie miesięczne równające się wynagrodzeniu za 12 faktycznie odbytych godzin nauki; wynagrodzenie za tygodnie i dni przekraczające pełne miesiące oblicza się według zasad określonych w ustępie (2) niniejszego paragrafu,

b) za odbyte faktycznie godziny nauki — wynagrodzenie określone w § 23 niniejszego rozporządzenia.

(2) Kierownicy kursów krótkoterminowych obliczonych na tygodnie otrzymują za kierownictwo kursu wynagrodzenie tygodniowe jak za 3 faktycznie odbyte godziny nauki, rozpoczęte tygodnie traktuje się jak pełne tygodnie.

§ 25. Pracownicy administracyjni kursów otrzymują wynagrodzenie miesięczne równające się wynagrodzeniu nauczycieli kursu za 10, 20 lub 30 godzin nauki według indywidualnych umów zależnie od rodzaju i ilości pracy na kursie.

D. Zasady zawierania umów

§ 26. Stosunek pracy kontraktowego personelu naukowego, pedagogicznego i administracyjnego ma charakter umowny.

Umowę zawiera się w sposób określony w § 27 na warunkach wyszczególnionych we wzorze umowy dołączonym do niniejszego rozporządzenia jako załącznik nr 1.

§ 27. (1) Z pracownikami zatrudnionymi na warunkach określonych we wzorze umowy podanym w załączniku nr 1 i wynagradzanymi zgodnie z postanowieniami niniejszego rozporządzenia nie należy spisywać umowy w pełnym brzmieniu podanym w załączniku nr 1, lecz po ústnym omówieniu z pracownikami warunków umowy należy wystawić pismo angażujące do pracy według właściwego wzoru podanego w załączniku nr 2. Doręczenie pracownikowi pisma angażującego właściwego wzoru wystawionego przez władzę upoważnioną do zawarcia umowy jest dowodem zawarcia umowy na warunkach określonych w załączniku nr 1.

(2) W razie zawarcia umowy za zgodą Ministra Oświaty na warunkach odmiennych niż określone we wzorach umów podanych w załączniku nr 1 należy spisać umowę w pełnym brzmieniu.

§ 28. (1) Władzą powołaną do zawarcia umowy w sposób określony w § 27 jest Inspektor Szkolny, Kurator Okręgu Szkolnego, Rektor Szkoły Akademickiej lub Minister Oświaty zależnie od tego której z tych władz szkoła lub zakład bezpośrednio podlega.

(2) Kurator Okręgu Szkolnego oraz Minister mogą upoważnić do zawarcia umowy dyrektorów szkół lub zakładów. Wtedy umowa podlega zatwierdzeniu przez władzę dającą upoważnienie do jej zawarcia. W innych wypadkach określonych w przepisach szczególnych umowa podlega zatwierdzeniu przez właściwą władzę określoną w tych przepisach.

(3) W celu zatwierdzenia umowy rektor lub dyrektor szkoły lub zakładu przesyła do władzy zatwierdzającej odpis pisma angażującego do pracy wraz z dowodem doręczenia tegoż pracownikowi. O zatwierdzeniu lub odmowie zatwierdzenia władza zatwierdzająca zawiadamia pisemnie rektora lub dyrektora, który następnie zawiadamia o tym również pisemnie pracownika.

§ 29. Przy określeniu czasu trwania umów należy stosować następujące zasady:

a) z lekarzami, dentystami, higienistkami oraz pracownikami pedagogicznymi domów dziecka umowy zawiera się bądź na czas nieokreślony, bądź na czas określony, zaś z zastępcami profesorów szkół akademickich i wszystkimi innymi pracownikami naukowymi i pedagogicznymi wszelkich typów szkół, zakładów i kursów — na czas określony nie dłuższy niż okres jednego roku szkolnego (akademickiego),

b) jeżeli pracownik ma być zatrudniony przez cały rok szkolny lub akademicki, umowę zawrzeć należy na okres od dnia 1 września do dnia 31 sierpnia następnego roku,

c) jeżeli pracownik ma być zatrudniony przez jedno półrocze nauki szkolnej względnie przez jeden semestr, umowę zawrzeć należy na okres 6 miesięcy kalendarzowych, poczynając od 1 września względnie 1 lutego,

d) jeżeli pracownik ma być zatrudniony przez trymestr, umowę zawrzeć należy na okres 4 miesięcy kalendarzowych, poczynając od 1 września, 1 stycznia lub 1 maja.

§ 30. Przy określaniu czasu trwania umów z pracownikami, którzy mają być zatrudnieni w ciągu okresu czasu nieodpowiadającego okresom półroczy szkolnych, semestrów, względnie trymestrów, należy stosować następujące zasady:

a) gdy faktyczny czas pracy ma trwać 10 miesięcy umowę należy zawrzeć na 12 miesięcy,

b) gdy faktyczny czas pracy ma trwać mniej niż 10 miesięcy lecz co najmniej 5 miesięcy, umowę zawrzeć należy na czas o jeden miesiąc dłuższy od liczby miesięcy, w ciągu których pracownik ma być faktycznie zatrudniony,

c) gdy faktyczny czas pracy ma trwać krócej niż 5 miesięcy, umowę zawrzeć należy na tyle miesięcy, przez ile pracownik ma być faktycznie zatrudniony.

§ 31. Umowy o pracę na kursach krótkoterminowych zawiera się na czas trwania kursu lub na czas krótszy.

§ 32. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z ważnością od dnia 1 września 1947 r.

Równocześnie tracą moc obowiązującą:

1. rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 17 października 1945 r. (Nr I P-2396/45N) w sprawie wynagrodzenia opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 199),

2. rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 29 maja 1946 r. (Nr I P-9469/46) w sprawie wynagrodzenia zastępców profesorów, kontraktowych pomocniczych sił naukowych i za godziny zlecone w państwowych szkołach akademickich (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 136) zmienione rozporządzeniem Ministra Oświaty z dnia 18 października 1946 r. Nr I Pers—13448/46 (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 11, poz. 316) oraz rozporządzeniem Ministra Oświaty z dnia 25 lutego 1947 r. Nr I Pers—2600/47 (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 2, poz. 42),

3. rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 stycznia 1934 r. (Nr BP—2753/34) w sprawie wynagrodzenia kontraktowych lekarzy i dentystów szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 7),

4. rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 26 lutego 1946 r. Nr II KN—304/46 w sprawie kontraktowych nauczycieli zatrudnionych na Wyższych Kursach Nauczycielskich, w Państwowych Pedagogiach, Państwowym Instytucie Robót Ręcznych i Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 2, poz. 43),

5. zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 10 września 1946 r. (Nr I Pers—11179/46) wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie wynagrodzeń pracowników kontraktowych na kursach, w szkołach powszechnych i średnich dla dorosłych, w uniwersytetach ludowych, uniwersytetach powszechnych i innych formach kształcenia dorosłych (Dz. Urz. Min.Ośw. Nr 11, poz. 325),

6. zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 10 kwietnia 1947 r. (Nr I Pers.—3845/47) w sprawie zawierania umów i wynagrodzenia pracowników pedagogicznych i administracyjnych na kursach kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli (Dz. Urz. Min.Ośw. Nr 5, poz. 102),

7. rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 20 stycznia 1946 r. (Nr I P—8922/45 N) w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych (Dz. Urz. Min.Ośw. Nr 1, poz. 6),

8. zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 26 września 1947 r. (Nr I Pers—15657/47) w sprawie wynagrodzenia kontraktowych lekarzy, dentystów i higienistek szkolnych,

9. wszystkie inne przepisy i zarządzenia w zakresie unormowanych niniejszym rozporządzeniem.

5 zał.

Minister

(—) St. Skrzeszewski

Załącznik Nr 1

UMOWA

o pracę, zawarta w .... dnia .... między .... działającym w imieniu Skarbu Państwa jako pracodawcy, a ob. .... jako pracownikiem.

1. Ob. ...., zwany w dalszej treści niniejszej umowy pracownikiem, przyjmuje na siebie od dnia .... do dnia .... obowiązki *) ....

a) profesora, zastępcy profesora .... (wymienić nazwę katedry i wydziału) .... w pełnym wymiarze zajęć profesorskich wraz z kierownictwem zakładu, przywiązanego do tej katedry;

b) prowadzenia zleconych wykładów, ćwiczeń, lekcyj lektorskich w wymiarze .... godzin tygodniowo;

c) adiunkta, kustosza, instruktora, prosektora, obserwatora, asystenta starszego, młodszego, demonstratora, elewa, zastępcy asystenta przy katedrze (zakładzie) .... (Podać nazwę katedry wzgl. zakładu i wydziału) w wymiarze .... godzin tygodniowo;

d) nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej Nr .... w .... (miejscowość) powiatu .... w wymiarze 30 godzin zasadniczych i .... godzin nadliczbowych tygodniowo w pierwszym półroczu nauki szkolnej oraz w wymiarze .... godzin zasadniczych i .... godzin nadliczbowych tygodniowo w drugim półroczu nauki szkolnej;

e) wychowawczyni Państwowego Przedszkola im. .... w .... (miejscowość) w wymiarze .... godzin ....

f) nauczyciela, nauczyciela zawodu, asystenta .... (nazwa szkoły) w .... (miejscowość) w wymiarze .... godzin ....

g) lekarza szkolnego, lekarza dentysty, higienistki w .... (nazwa szkół) w .... (miejscowość) w wymiarze .... godzin zajęć tygodniowo,

h) wychowawcy, wychowawczyni—higienistki, kierownika Państwowego Domu Dziecka w .... (miejscowość) w pełnym wymiarze zajęć obowiązującym wychowawców, kierowników mianowanych. ....

2. Pracownik otrzymywać będzie wynagrodzenie ustalone obowiązującym rozporządzeniem Ministra Oświaty o wynagrodzeniu pracowników kontraktowych w szkołach, kursach i instytucjach podległych Ministrowi Oświaty. Wynagrodzenie będzie wypłacane miesięcznie z góry przez czas trwania umowy.

W razie podróży służbowych lub delegacji przysługują pracownikowi należności według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych.

3. W razie niemożności pełnienia obowiązków wskutek powołania do pełnienia czynności sędziego przysięgłego, ławnika sądu, albo innych obowiązków obywatelskich, nałożonych przepisami prawa publicznego, albo też wskutek wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną dla zapobieżenia rozwleczeniu choroby zaraźliwej, pracownik zachowuje przez okres 3 miesięcy prawo do wynagrodzenia zmniejszonego o kwoty otrzymywane ze Skarbu Państwa na skutek powołania do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków obywatelskich albo też wykluczenia od zajęć przez władze sanitarne. We wszytkich wymienionych wyżej wypadkach niemożności pełnienia obowiązków, prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem 3 miesięcy, jeżeli w ciągu tych 3 miesięcy umowa niniejsza ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu, na który ją zawarto.

W razie powołania na przeszkolenie lub na ćwiczenia wojskowe na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, zatrzymuje pracownik na czas tego przeszkolenia lub ćwiczeń wynagrodzenie określone w punkcie 2) z zastrzeżeniem posta-

*) niepotrzebne skreślić.

nowień art. 135 wspomnianej ustawy. W razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej jak również w razie powołania do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa na podstawie powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, przestanie pracownik otrzymywać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie, z końcem miesiąca, w którym nastąpiło wcielenie.

4. Pracownik zobowiązuje się ściśle stosować do ustaw, regulaminów, instrukcji i innych przepisów, obowiązujących personel naukowy i pedagogiczny szkół, kursów i zakładów, podległych Ministrowi Oświaty oraz wykonywać zarządzenia właściwych władz przełożonych.

5. W razie uchybienia warunkom umowy, mogą być nałożone na pracownika kary pieniężne do wysokości 10% wynagrodzenia, niezależnie od możności stosowania innych rygorów.

6. Rozwiązanie stosunku pracy z niniejszej umowy następuje:

a) wskutek upływu czasu, na który umowę zawarto;

b) w razie przejścia pracownika do służby o charakterze publiczno-prawnym, z dniem poprzedzającym dzień, od którego będzie przysługiwało pracownikowi uposażenie służbowe na podstawie nominacji;

c) w razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie mniej aniżeli 6 miesięcy — z dniem wcielenia.

Umowa nie ulega rozwiązaniu z powodu:

a) powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy;

b) powołania pracownika na przeszkolenie lub na ćwiczenia wojskowe;

c) powołania żołnierzy rezerwy lub pospolitego ruszenia do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa.

Po upływie 3 miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby lub nieszczęśliwego wypadku właściwa władza szkolna może uznać umowę za rozwiązaną.

Umowa niniejsza może być rozwiązana przed upływem czasu na jaki została zawarta. W tym wypadku rozwiązanie stosunku pracy następuje po wypowiedzeniu umowy przez pracodawcę lub pracownika. Wypowiedzenie dokonane być winno na piśmie i doręczone najpóźniej na 6 tygodni przed końcem kwartału kalendarzowego.

W razie popełnienia przez pracownika zaniedbania lub czynu, który bądź to podpada pod powszechnie obowiązujące ustawy karne i ścigany ma być w drodze karno-sądowej bądź też stanowiłby, jeśliby się go dopuścił funkcjonariusz państwowy, występek służbowy w rozumieniu odnośnych ustaw i przepisów, służyć będzie właściwej władzy szkolnej prawo jednostronnego uznania niniejszej umowy za rozwiązaną natychmiast. Decyzja ta, która winna być umotywowana i doręczona na piśmie, powoduje rozwiązanie stosunku pracy z chwilą jej doręczenia i wstrzymanie z tą chwilą określonego w punkcie 2) wynagrodzenia. O ile decyzja ta nie wyszła od władzy naczelnej (której orzeczenie nie podlega dalszemu tokowi instancyj), będzie pracownikowi służyło prawo odwołania się od tej decyzji w ciągu 14 dni od dnia następującego po dniu doręczenia do władzy bezpośrednio wyższej. Orzeczenie wydane w II instancji jest ostateczne. Odwołanie nie ma w żadnym wypadku mocy wstrzymującej, a tylko w razie uchylenia decyzji przez władze wyższej instancji, będzie pracownikowi służyło prawo żądania przywrócenia go do pełnienia obowiązków na warunkach niniejszej umowy, przy czym wynagrodzenie, jakie należałoby się od chwili zwolnienia, winno być dodatkowo wypłacone. Poza tym zrzeka się pracownik prawa podnoszenia z powodu wyżej unormowanego jednostronnego natychmiastowego rozwiązania umowy jakichkolwiek zarzutów, względnie żądania jakiegokolwiek odszkodowania.

7. W razie rozwiązania stosunku pracy pracownik będzie obowiązany zwrócić otrzymane zaliczki i uregulować zaciągnięte względem pracodawcy (Skarbu Państwa) zobowiązania pieniężne i inne.

8. Dla wszystkich sporów, jakie mogą wyniknąć z niniejszej umowy, będą w I instancji kompetentne sądy przedmiotowo-właściwe, mające siedzibę w ....

....

podpis pracownika podpis przedstawiciela władzy

Załącznik 2

Wzór Szczeg. A.

....

w ....

Nr ..../...............

Spr.: zatrudnienie.

.... dnia .... 1947 r.

Obywatel (ka)

....

....

w ....

Powołuję Obywatela(kę) za Jego (Jej) zgodą do pracy w ....

(nazwa szkoły lub zakładu)

na okres od dnia .... do dnia ....

w charakterze kontraktowego (ej) ....

....

(nauczyciela, wychowawczyni)

na warunkach określonych w umowie wzorcowej drukowanej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. nr I. Pers. — 20731/47 w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty (Dz. Urz. Min. Ośw. nr .... poz. ....) a w szczególności:

1) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze .... godzin zasadniczych i .... godzin nadliczbowych tygodniowo w okresie ....
....
(pierwszego półrocza nauki szkolnej)

2) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze .... godzin zasadniczych i .... godzin nadliczbowych tygodniowo w okresie ....
....
(drugiego półrocza nauki szkolnej)

3) z wynagrodzeniem miesięcznym (za pełny wymiar zajęć obowiązkowych), równającym się uposażeniu zasadniczemu funkcjonariuszów państwowych .... grupy zwiększonemu o odpowiednie dodatki przysługujące nauczycielom mianowanym;

4) oraz wynagrodzeniem za godziny nadliczbowe w wysokości .... zł miesięcznie za jedną godzinę nadliczbową tygodniowo.

W celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel (ka) w ....

Inspektor Szkolny

Załącznik 2
Wzór Szczeg. B.

....
w ....
Nr ..../............

.... dnia .... 1947 r.

Obywatel (ka)
....
....
w ....

Powołuję Obywatela(kę) za Jego (Jej) zgodą do pracy w ....
(nazwa uczelni)
na okres od dnia .... do dnia ....
.... w charakterze kontraktowego ....
(profesora nadzwyczajnego)
....
(pełna nazwa katedry)
na Wydziale .... na warunkach określonych w umowie wzorcowej drukowanej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. Nr I. Pers. — 20731/47 w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach podległych Ministerstwu Oświaty (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr ...., poz. ....) a w szczególności:

a) z obowiązkiem wykładania w wymiarze 5 godzin wykładów i 2 godzin ćwiczeń tygodniowo oraz kierowania zakładem ....
....
(pełna nazwa zakładu)

b) z wynagrodzeniem miesięcznym równającym się uposażeniu .... grupy funkcjonariuszów państwowych wraz z dodatkami naukowym, lokalnym, rodzinnym i służbowym w wysokości przysługującej profesorom państw. szkół akademickich — kierownikom .... zakładu
(małego, dużego)
akademickiego,

c) z zastrzeżeniem rozwiązania umowy, gdyby Ministerstwo Oświaty umowy nie zatwierdziło, przy czym w tym wypadku rozwiązanie umowy nastąpi z końcem miesiąca, w którym Obywatel zostanie zawiadomiony o decyzji Ministerstwa.

W celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel (ka) u ....

Rektor

Załącznik 2
Wzór Szczeg. C.

....
w ....
Nr ..../............
Spr.: zatrudnienie.

.... dnia .... 1947 r.

Obywatel (ka)
....
....
w ....

Powołuję Obywatela(kę) za Jego (Jej) zgodą do pracy w ....
(nazwa uczelni)
na okres od dnia .... do dnia ....
....
(ew. do odwołania)
w charakterze kontraktowego ....
....
(zastępcy profesora) (pełna nazwa katedry)
na Wydziale .... na warunkach określonych w umowie wzorcowej drukowanej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. Nr I. Pers. — 20731/47 w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach podległych Ministerstwu Oświaty (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr ...., poz. ....) a w szczególności:

a) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze .... godzin wykładów i .... godzin ćwiczeń tygodniowo,

b) z obowiązkiem kierowania zakładem ....
....
(pełna nazwa zakładu)

c) z wynagrodzeniem miesięcznym ryczałtowym równającym się uposażeniu V grupy funkcjonariuszów państwowych, zmniejszonemu o połowę różnicy pomiędzy uposażeniem V grupy a uposażeniem VI grupy funkcjonariuszów państwowych wraz z dodatkami naukowym i lokalnym,

d) z wynagrodzeniem dodatkowym obejmującym dodatek rodzinny i dodatek służbowy w wysokości przysługującej profesorom szkół akademickich kierownikom .... zakładu akademickiego,
(małego, dużego)

e) z zastrzeżeniem rozwiązania umowy, gdyby Ministerstwo Oświaty umowy nie zatwier-

dziło, przy czym w tym wypadku rozwiązanie umowy nastąpi z końcem miesiąca, w którym Obywatel zostanie zawiadomiony o decyzji Ministerstwa.

W celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel (ka) w ....

Rektor

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Warszawa

OKÓLNIK NR 42

z dnia 28 października 1947 r. (I Pers—21201/47)

w sprawie interpretacji i zasad stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Oświaty o wynagrodzeniu pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty.

W związku z rozporządzeniem Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. (Nr I Pers. — 20731/47) w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty, które wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1947 r., Ministerstwo Oświaty w celu uniknięcia niejednolitości w interpretowaniu i stosowaniu postanowień tego rozporządzenia wyjaśnia, co następuje:

1. Przy stosowaniu postanowień załączonego rozporządzenia jako pełną liczbę godzin obowiązkowych pracowników kontraktowych uważać należy:

a) odnośnie wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli, nauczycieli, dyrektorów i kierowników szkół powszechnych i specjalnych, szkół ćwiczeń, szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół dla dorosłych oraz odnośnie nauczycieli, nauczycieli zawodu (instruktorów), asystentów, kierowników i dyrektorów szkół zawodowych — liczbę godzin określoną jako obowiązkowy wymiar zajęć odpowiednich pracowników mianowanych w rozporządzeniu Ministra WR i OP z dnia 10 sierpnia 1937 r. (BP—18267/37) o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. U. Min. WR i OP nr 10, poz. 316) wraz z późniejszymi zmianami;

b) odnośnie nauczycieli, zastępców nauczycieli i asystentów wyższych szkół pedagogicznych oraz nauczycieli, kierowników, wychowawczyń i kierowniczek szkół ćwiczeń i przedszkoli ćwiczeń przy wyższych szkołach pedagogicznych — liczbę godzin określoną jako obowiązkowy wymiar zajęć w rozporządzeniu Ministra Oświaty z dnia 14 października 1946 r. (Nr I Pers. — 16470/46) w sprawie wymiaru zajęć obowiązkowych personelu nauczającego w państwowych wyższych szkołach akademickich (Dz. Urz. Min. Ośw. nr 11, poz. 313).

2. Wymiar obowiązków zastępcy profesora szkoły akademickiej winien odpowiadać wymiarowi obowiązków nauczycielskich profesora danej katedry i sprowadzać się do odbywania co najmniej 5 godzin wykładów i 2 godzin ćwiczeń tygodniowo oraz kierowania właściwym zakładem.

Gdy osoba, zastępująca profesora na nieobsadzonej katedrze, pełni obowiązki w mniejszym wymiarze, lub gdy nie ma powierzonego kierownictwa zakładu, wynagrodzenie za powierzone czynności może pobierać jedynie według norm za zlecone wykłady i ćwiczenia.

3. Odnośnie wychowawców i kierowników państwowych domów dziecka należy aż do czasu unormowania w drodze ustawodawczej spraw stosunku służbowego tychże stosować następujące zasady. Wychowawcy państwowych domów dziecka z wyjątkiem wychowawców prowadzących wyłącznie zajęcia przedszkolne lub świetlicowe obowiązani są do spełniania opieki nad powierzoną im grupą dzieci przez całą dobę i w ciągu całego tygodnia. Wychowawcy ci otrzymują wynagrodzenie pieniężne określone w § 3 załączonego rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. i ponadto wynagrodzenie w naturze a mianowicie: całodzienne wyżywienie, mieszkanie służbowe w domu dziecka wraz z oświetleniem i ogrzewaniem oraz pranie bielizny. Wychowawcom tym przysługuje jeden dzień w tygodniu wolny od zajęć zaś w pozostałych dniach poza 8-godz. okresem snu 5 godz. dziennie wolnych od obowiązków. Jeżeli na skutek polecenia władzy przełożonej wychowawca nie może wykorzystać w pełni przysługujących mu godzin lub dni wolnych od zajęć, wówczas przysługuje mu wynagrodzenie za godziny nadliczbowe według stawek dla nauczycieli szkół powszechnych za nauczanie w klasach I—VI.

Wychowawcy państwowych domów dziecka prowadzący wyłącznie zajęcia przedszkolne lub świetlicowe otrzymują tylko wynagrodzenie pieniężne:

a) zatrudnieni w wymiarze 30 godzin tygodniowo wynagrodzenie określone w § 3 powołanego rozporządzenia,

b) zatrudnieni w wymiarze mniejszym niż 30 godzin tygodniowo — wynagrodzenie określone w § 19 ustęp (1) punkt a powołanego wyżej rozporządzenia.

4. Umowy o pracę, zawarte z pracownikami pedagogicznymi na bieżący rok szkolny przed datą otrzymania niniejszego okólnika przez władzę szkolną, należy pozostawić bez zmiany, aż do upływu czasu na który zostały zawarte. Jedynie w tych przypadkach, gdy postanowienia rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. dają możność zawarcia umowy na warunkach korzystniejszych dla pracow-

nika niż warunki określone w umowie dotychczasowej, należy umowę zmienić.

Przy zawieraniu nowych umów należy ściśle przestrzegać zasad angażowania i wynagradzania ustalonych w omawianym rozporządzeniu z dnia 24 października 1947 r.

5. We wszystkich przypadkach, gdy powołane rozporządzenie z dnia 24 października 1947 r. zastrzega do kompetencji Ministra Oświaty przyznanie lub podwyższenie wynagrodzenia zasadniczego oraz przyznanie dla wybitnych fachowców wynagrodzenia dodatkowego, decyzje będą wydawane w granicach etatów na podstawie indywidualnych umotywowanych wniosków Kuratoriów.

Decyzje wydane przez Kuratorów Okręgów Szkolnych na podstawie rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 20 stycznia 1946 r. (Nr 1 Pers. — 8922/45 N) w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych zachowują moc obowiązującą do dnia 31 sierpnia 1948 r.

6. Uchyla się moc obowiązującą okólnika nr 14 z dnia 21 lutego 1946 r. (I P—3155/46) w sprawie zasad przyznawania dodatków służbowych dla mianowanych nauczycieli — wybitnych fachowców, uczących w szkołach zawodowych.

Decyzje w sprawie przyznawania dodatku służbowego dla wybitnych fachowców, uczących w szkołach zawodowych, będą w przyszłości wydawane przez Ministerstwo Oświaty w granicach możliwości budżetowych na podstawie indywidualnych umotywowanych wniosków Kuratoriów.

Decyzje wydane przez Kuratorów Szkolnych na podstawie okólnika nr 14 z dnia 21 lutego 1946 r. (I P—3155/46) zachowują moc obowiązującą do dnia 31 sierpnia 1948 r.

7. Uchyla się moc obowiązującą postanowień ustępu czwartego okólnika nr 2 z dnia 14 stycznia 1947 r. (I Pers—548/47) w sprawie interpretacji i zasad stosowania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów o specjalnym dodatku nauczycielskim.

8. Przy obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych z postanowień §§ 19—21 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. Nr I Pers—20731/47 wynikają następujące stawki wynagrodzenia miesięcznego za jedną godzinę zajęć w tygodniu:

	na ziemiach dawnych zł	w Warszawie zł	na ziemiach odzysk. zł
Państwowe Domy Dziecka			
wychowawcy i kierownicy	200	220	230
Przedszkola			
przedszkola (wychowawcy i kierownicy)	200	220	230
przedszkole ćwiczeń	240	260	280
Szkoły powszechne (i specjalne)			
w klasach I—VI	200	220	230
w klasach VII—VIII	300	320	350
szkoła ćwiczeń kl. I—VI	240	260	280
szkoła ćwiczeń, kl. VII—VIII	300	320	350
Szkoły średnie ogólnokształcące			
nauczyciele i dyrektorzy	300	320	350
Szkoły i kursy dla dorosłych			
w zakresie szkoły powszechnej	200	220	230
w zakresie szkoły średniej	300	320	350
Zakłady kształcenia nauczycieli			
licea pedagogiczne i seminaria dla wychowawczyń przedszkoli	370	400	440
Państw. Instytut Robót Ręcznych. Państwowy Instytut Pedagogiki Spec. i W. K. N.	400	440	480
Szkoły zawodowe			
nauczyciele zawodu (instruktorzy)	260	280	300
nauczyciele w szkołach niższych i w szkołach przysposobienia zawodowego	320	350	380
nauczyciele w szkołach średnich	400	440	480
Szkoły wyższe nieakademickie			
nauczyciele (profesorowie)	1000	1000	1000
lekcje na kursie wstępnym	630	630	630
kwalifikowani nauczyciele zawodu	450	450	450
niekwalifikowani naucz. zawodu	280	280	280
asystenci ze stopniem nauk.	310	310	310
asystenci bez stopnia nauk.	220	220	220
Szkoły akademickie			
habilitowany adiunkt	350	350	350
adiunkt, habilit. st. asystent	330	330	330
st. asystent ze stopniem nauk.	310	310	310
st. asystent bez stopnia nauk.	220	220	220
mł. asystent ze stopniem nauk.	280	280	280
mł. asystent bez stopnia nauk.	200	200	200
zastępca asystenta	190	190	190
zlecone wykłady	1120	1120	1120
zlecone ćwiczenia i lektoraty	840	840	840
lekcje na kursie wstępnym	980	980	980
ćwiczenia cielesne	700	700	700
Różne szkoły i zakłady			
nauczyciele i wykładowcy w uniwersytetach powszechnych	300	320	350
pracownicy oświatowi świetlic itp. instytucji dla dorosłych	300	320	350
lekarze po ukończeniu 3 lat pracy	440	480	530
lekarze przed ukończeniem 3 lat pracy i dentyści	430	460	500
higienistki po ukończ. 3 lat pracy	150	160	170
higienistki przed ukończ. 3 l. pracy	140	150	160

9. Przy obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych z postanowień § 22 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. Nr I Pers—20731/47 wynikają następujące stawki wynagrodzenia miesięcznego za jedną godzinę zajęć w tygodniu wybitnych fachowców — nauczycieli, nauczycieli zawodu w szkołach zawodowych, specjalnych, Państw. Wyższych Kursach Nauczycielskich, w Państw. Instytucie Robót Ręcznych i Państw. Instytucie Pedagogiki Specjalnej:

A. Stawki podwyższone o 50 proc.

nauczyciele szkół specjalnych w klasach I—VI	300	330	345
klasach VII—VIII	450	480	525
nauczyciele zawodu (instruktorzy)	390	420	450
nauczyciele niższych szkół zawod. i szkół przysposobienia zawod.	480	525	570
nauczyciele średnich szkół zawod.	600	660	720
nauczyciele PIRR, PIPS, WKN	600	660	720

	na ziemiach dawnych zł	w Warszawie zł	na ziemiach odzysk. zł
B. Stawki podwyższone o 100 proc.			
nauczyciele szkół specjalnych w klasach I—VI	400	440	460
klasach VII—VIII	600	640	700
nauczyciele zawodu (instruktorzy)	520	560	600
nauczyciele niższych szkół zawod. i szkół przysposobienia zawod.	640	700	760
nauczyciele średnich szkół zawod.	800	880	960
nauczyciele PIRR, PIPS, WKN	800	880	960

10. Miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe za kierownictwo kursów dla dorosłych w zakresie szkoły powszechnej, określone w ustępie (5) § 19 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 24 października 1947 r. wynosi przy obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych:

a) na kursach obejmujących od 1 do 5 oddziałów	1200	1280	1370
b) na kursach obejmujących od 6 do 10 oddziałów	3200	3420	3660
c) na kursach obejmujących ponad 10 oddziałów	6000	6400	6850

11. Miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe za kierownictwo kursu lub instytucji oświaty dorosłych, określone w ustępie (6) paragrafu 19 powołanego rozporządzenia z d. 24 października 1947 r. wynosi przy obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych:

a) na ziemiach dawnych	430
b) w Warszawie	460
c) na ziemiach odzyskanych	500

12. Przy obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych z postanowień § 23 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 24 października 1947 r. wynikają następujące stawki wynagrodzenia:

a) za faktycznie odbytą godzinę nauczania na kursach kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli	100	110	120
b) za fatkycznie odbytą godzinę nauczania na kursach kształcenia nauczycieli szkół zawodowych za zgodą Min. Oświaty	200	220	240
c) wynagrodzenie miesięczne za kierownictwo kursu kształcenia naucz. i wychowawczyń przedszkoli	1200	1320	1440
d) wynagrodzenie tygodniowe za kierownictwo kursu kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli	300	330	360

Tekst rozporządzenia Ministra Oświaty z dn. 24 października 1947 r. Nr I Pers—20731/47 załącza się.

Z-ca Dyrektora Departamentu

(—) Z. Pomianowski

6 załączników

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Państw. Szkoły Akademickie
Państw. Szkoły Wyższe Nieakademickie
Zarząd Główny Z. N. P.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu

Dnia 31 października 1947 r.
Nr O Pers—45044/47

Inspektoratom Szkolnym
oraz Dyrekcjom i Kierownictwom
wszystkich szkół w Okręgu

powyższe podaję do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Czesław Skoporwski

Poz. 312

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Warszawa

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 25 października 1947 r. (Nr I Pers—20799/47)
w sprawie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe oraz za czynności dodatkowe personelu pedagogicznego w szkołach, zakładach i kursach, podległych Min. Oświaty.

Z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1947 r. ustalam w porozumieniu z Ministrem Skarbu następujące zasady wypłacania dodatkowych wynagrodzeń za godziny nadliczbowe oraz za czynności dodatkowe personelu pedagogicznego domów dziecka, przedszkoli oraz kursów i szkół wszystkich typów i stopni z wyjątkiem szkół akademickich.

A. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe.

§ 1. Wychowawcy domów dziecka, wychowawczynie przedszkoli, nauczyciele, nauczyciele zawodu, asystenci, kierownicy i dyrektorzy szkół i zakładów otrzymują dodatkowe wynagrodzenie za nauczanie oraz inne zajęcia obowiązkowe w godzinach przekraczających liczbę godzin określoną w przepisach szczególnych jako obowiązkowy wymiar zajęć.

§ 2. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia za godziny nadliczbowe zależna jest od liczby godzin nadliczbowych w tygodniu oraz miesięcznej stawki za jedną godzinę nadliczbową w tygodniu.

§ 3. Wysokość miesięcznej stawki za jedną godzinę nadliczbową w tygodniu ustala się w kwocie równej miesięcznemu wynagrodzeniu za jedną godzinę zajęć tygodniowo kontraktowego nauczyciela, nauczyciela zawodu, asystenta lub wychowawcy danego typu zakładu lub szkoły, zatrudnionego w niepełnym wymiarze zajęć z tym jednakże zastrzeżeniem, że przy ustalaniu wysokości stawki za godziny nadliczbowe nie mają zastosowania przepisy upoważniające Ministra Oświaty do podwyższania stawek lub

przyznawania dodatkowego wynagrodzenia za godziny kontraktowe.

§ 4. (1) Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe wypłaca się:

a) przez 12 miesięcy, jeśli nauczanie względnie pełnienie innych czynności w godzinach nadliczbowych trwa przez pełne dwa półrocza nauki szkolnej względnie przez 10 miesięcy,
b) przez 6 miesięcy, jeśli zajęcia te trwają przez jedno półrocze nauki szkolnej względnie przez 5 miesięcy,
c) przez liczbę miesięcy o 1 większą od liczby miesięcy, w ciągu których zajęcia te trwały, gdy faktyczny czas trwania tych zajęć przekracza 5 miesięcy, lecz jest krótszy od 10 miesięcy,
d) przez okres faktycznego pełnienia tych zajęć, jeśli one trwały krótcej niż 5 miesięcy, przy czym za okres krótszy od jednego miesiąca wypłaca się 1/30 wynagrodzenia miesięcznego za każdy dzień tego okresu.

(2) Podstawą wymiaru wynagrodzenia za jedenasty i dwunasty miesiąc (punkt a) oraz wynagrodzenia za miesiąc dodatkowy (punkt c) jest liczba godzin w tygodniu, przypadająca średnio za jeden miesiąc okresu faktycznego zatrudnienia w godzinach nadliczbowych i zaokrąglona do liczby całkowitej wzwyż.

§ 5. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe płatne jest z góry lub z dołu w zależności od rodzaju godzin nadliczbowych. Z góry płatne są godziny nadliczbowe, przydzielone nauczycielowi na dany rok szkolny na podstawie ustalonego z góry i zatwierdzonego na cały rok szkolny podziału czynności grona nauczycielskiego. Z dołu natomiast płatne są godziny nadliczbowe, dla których okres trwania nie może być z góry ustalony (np. za godziny nadliczbowe wynikające z powierzenia zastępstw osób chorych i urlopowanych).

B. Wynagrodzenie za czynności dodatkowe.

§ 6. (1) Wychowawczynie przedszkoli (przedszkoli ćwiczeń), nauczyciele szkół powszechnych (szkół ćwiczeń i szkół specjalnych), średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli otrzymują miesięczne ryczałtowe wynagrodzenie równające się 3 proc. uposażenia zasadniczego grupy VI zwiększonego o specjalny dodatek nauczycieli za każdą z następujących czynności:

a) za opiekę wychowawczą nad 1 klasą (grupą w przedszkolach),
b) za opiekę nad jednym gabinetem,
c) za opiekę nad organizacją uczniowską,
d) za prowadzenie biblioteki.

(2) Kierownicy publicznych szkół powszechnych (szkół ćwiczeń i szkół specjalnych) za prowadzenie nadzoru nad wypełnieniem obowiązku szkolnego i prowadzenie akt z tym związanych oraz kierowniczki przedszkoli (przedszkoli ćwiczeń) za prowadzenie akcji dożywiania dzieci otrzymują miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe równające się:

a) w szkołach z liczbą dzieci w wieku szkolnym nieprzekraczającą 200 oraz w przedszkolach — 6 proc. uposażenia zasadniczego grupy VI zwiększonego o specjalny dodatek nauczycielski,
b) w szkołach z liczbą dzieci w wieku szkolnym przekraczającą 200 — 12 proc. uposażenia zasadniczego grupy VI zwiększonego o specjalny dodatek nauczycielski.

(3) Łączne wynagrodzenie miesięczne za czynności dodatkowe, wypłacane na podstawie ust. (1) i (2) niniejszego paragrafu, nie może przekraczać 12% uposażenia zasadniczego grupy VI zwiększonego o specjalny dodatek nauczycielski.

§ 7. Za czynności wychowawcy w internacie przy państwowej szkole średniej Ogólnokształcącej, zawodowej lub zakładzie kształcenia nauczycieli — nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie jak za godziny nadliczbowe według stawki dla nauczycieli zakładów kształcenia nauczycieli, przy czym na każdych 20 wychowanków internatu przeznacza się 10 godzin zajęć wychowawczych tygodniowo.

§ 8. (1) Nauczyciele (kierownicy) szkół ćwiczeń, wychowawczynie (kierowniczki) przedszkoli ćwiczeń oraz nauczyciele i wychowawczynie szkół i przedszkoli, spełniających zadania szkół ćwiczeń względnie przedszkoli ćwiczeń, za pełnienie czynności związanych z praktycznym kształceniem kandydatów na nauczycieli względnie kandydatek na wychowawczynie otrzymują miesięczne dodatkowe wynagrodzenie jak za 4 godziny nadliczbowe tygodniowo według stawek dla nauczycieli szkół powszechnych za nauczanie w klasach I—VI.

(2) Dyrektorzy i nauczyciele liceów pedagogicznych i seminariów dla wychowawczyń przedszkoli za nadzór nad szkołami (przedszkolami) ćwiczeń oraz za nadzór i instruowanie w dokształcaniu czynnych nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń przedszkoli otrzymują dodatkowe wynagrodzenie miesięczne w wysokości:

a) dyrektorzy — jak za 5 godzin nadliczbowych,
b) nauczyciele — jak za 4 godziny nadliczbowe —

tygodniowo według stawek dla nauczycieli zakładów kształcenia nauczycieli w Warszawie.

§ 9. Wypłacanie wynagrodzeń za czynności dodatkowe odbywa się na zasadach określonych w § 4 niniejszego zarządzenia.

§ 10. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1947 r.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą:

1. zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 19 września 1945 r. (Nr I P—4784/45 N), wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie wynagrodzenia nauczycieli pu-

blicznych szkół powszechnych (szkół ćwiczeń, szkół specjalnych), szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 208),

2. okólnik nr 34 z dnia 6 września 1947 r. (Nr I Pers—14942/47) w sprawie wynagrodzenia kierowników i nauczycieli publicznych szkół powszechnych (szkół ćwiczeń i szkół specjalnych) za czynności dodatkowe,

3. pismo okólne z dnia 9 lipca 1946 r. Nr 1 P—7616/46 w sprawie wynagrodzenia za prace dodatkowe dyrektorów i nauczycieli zakładów kształcenia nauczycieli.

Minister

(—) St. Skrzeszewski

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Warszawa

OKÓLNIK NR 41

z dnia 25 października 1947 r. (I Pers-21055/47) **w sprawie interpretacji i zasad stosowania przepisów zarządzenia Ministra Oświaty o wynagrodzenu nauczycieli za godziny nadliczbowe i za czynności dodatkowe.**

Ministerstwo Oświaty przesyła do wiadomości i stosowania zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 25 października 1947 r. Nr I Pers—20799/47 w sprawie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe oraz za czynności dodatkowe personelu pedagogicznego w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty. Zarządzenie to wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1947 r.

Jednocześnie dla utrzymania jednolitej praktyki w stosowaniu postanowień tego zarządzenia Ministerstwo Oświaty wyjaśnia, co następuje:

1. Postanowienia zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 25 października 1947 r. Nr I Pers—20799/47 odnoszą się do pracowników mianowanych.

W myśl postanowień §§ 15, 16 i 17 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. Nr I Pers—20731/47 w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe i za czynności dodatkowe wypłacać należy również pracownikom kontraktowym, zajętym w pełnej liczbie godzin obowiązkowych, przy zastosowaniu zasad określonych w omawianym zarządzeniu Nr I Pers—20799/47.

2. Wynagrodzenia za godziny nadliczbowe oraz za czynności dodatkowe należy wypłacać tylko tym pracownikom pedagogicznym, którzy faktycznie wykonują zajęcia w godzinach nadliczbowych lub czynności dodatkowe, zaś wynagrodzenie za miesiące dodatkowe tylko tym, którzy te zajęcia lub czynności wykonywali przez 5 lub więcej miesięcy.

3. W obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych z postanowień § 3 zarządzenia z dnia 25 października 1947 r. Nr I Pers—20799/47 w związku z postanowieniami §§ 19, 20 i 21 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. Nr I Pers—20731/47 wynikają następujące stawki wynagrodzenia miesięcznego za jedną godzinę nadliczbową tygodniowo:

	na ziemiach dawnych	w Warszawie	na ziemiach odzysk.
Państwowy Dom Dziecka			
wychowawcy i kierownicy	200	220	230
Przedszkola			
przedszkole (wychowaw. i kierown.)	200	220	230
przedszkole ćwiczeń	240	260	280
Szkoły powszechne (i specjalne)			
w klasach I—VI	200	220	230
w klasach VII—VIII	300	320	350
szkoła ćwiczeń, klasy I—VI	240	260	280
szkoła ćwiczeń klasy VII—VIII	300	320	350
Szkoły średnie ogólnokształcące			
nauczyciele i dyrektorzy	300	320	350
Szkoły i kursy dla dorosłych			
w zakresie szkoły powszechnej	200	220	230
w zakresie szkoły średniej	300	320	350
Zakłady kształcenia nauczycieli			
licea pedagog. i seminaria dla wychowawczyń przedszkoli	370	400	440
Państw. Instytut Robót Ręcznych, Państw. Instytut Pedagogiko Spec. i W. K. N.	400	440	480
Szkoły zawodowe			
nauczyciele zawodu (instrukt.)	260	280	300
nauczyciele w szkołach niższych i w szk. przysposobienia zawodowego	320	350	380
nauczyciele w szk. średnich	400	440	480
Szkoły wyższe nieakademickie			
nauczyciele (profesorowie)	1000	1000	1000
kwalifikowani nauczyciele zawodu	450	450	450
niekwalifikowani nauczyciele zawodu	280	280	280
asystenci ze stopniem nauk.	310	310	310
asystenci bez stopnia nauk.	220	220	220

4. Z postanowień §§ 6 i 8 zarządzenia z dnia 25 października 1947 r. Nr. I Pers—20799/47 przy obecnym stanie prawnym w zakresie przepisów uposażeniowych wynikają następujące stawki miesięczne wynagrodzeń za czynności dodatkowe:

a) za opiekę wychowawczą nad klasą (grupą), za opiekę nad gabinetem, organizacją uczniowską oraz za prowadzenie biblioteki 180 zł
b) za prowadzenie akcji dożywienia dzieci w przedszkolach oraz za nadzór nad wypełnieniem obowiązku szkolnego w szkołach z liczbą dzieci w wieku szkolnym nie przekraczającą 200 360 zł
c) za nadzór nad wypełnieniem obowiązku szkolnego w szkołach z liczbą dzieci w wieku szkolnym przekraczającą 200 720 zł
d) za czynności związane z praktycznym kształceniem kandydatów na nauczycieli i kandydatek na wychowawczynie:
na ziemiach dawnych 800 zł
w Warszawie 880 zł
na ziemiach odzyskanych 920 zł
e) za nadzór nad szkołami oraz przedszkolami ćwiczeń oraz za instruowanie w dokształcaniu czynnych nauczycieli i wychowawczyń
nauczyciele 1,600 zł
dyrektorzy 2,000 zł

5. Ryczałtowe miesięczne wynagrodzenie za czynności dodatkowe, określone w § 6 ustęp (1) zarządzenia z dnia 25 października 1947 r. Nr I Pers—20799/47, wypłacać należy:

a) za opiekę wychowawczą nad klasą szkolną oraz nad grupą przedszkolną,
b) za opiekę nad samorządem szkolnym i organizacją harcerską (Z. H. P.),
c) za opiekę nad biblioteką szkolną liczącą nie mniej niż 100 tomów,
d) za opiekę nad gabinetem fizycznym, chemicznym, lub biologicznym, o ile jest on sto sownie urządzony:

1 załącznik.

Z-ca Dyrektora Departamentu

(—) Z. Pomianowski.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Państw. Szkoły Wyższe Nieakademickie.
Zarząd Główny Z. N. P.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 31 października 1947 r.
Nr O. Pers-45062/47

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu

powyższe podaję do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Czesław Skoporoski

Poz. 313

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Warszawa

Okólnik Nr 40

z dnia 24 października 1947 r. (III OK-5106/47)

w sprawie opłat za dyplomy, uprawniające do nauczania w szkołach zawodowych.

W wykonaniu punktu 6 okólnika tutejszego Nr 62 z dnia 20 listopada 1946 r. w sprawie ustalania względnie przyznawania kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 12, poz. 395) Ministerstwo ustala następujący sposób wnoszenia należności za dyplomy:

1) przyznany przez Ministra Oświaty dyplom zostaje przesłany do tego Kuratorium Okręgu Szkolnego, na terenie którego pracuje dany nauczyciel,
2) nauczyciel, któremu przyznano dyplom, zostaje o tym zawiadomiony przez Kuratorium Okręgu Szkolnego,
3) po otrzymaniu zawiadomienia o przyznaniu dyplomu zainteresowany wpłaca należność za dyplom w wysokości 200 zł na konto czekowe P. K. O. Nr I-2000 „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu", zaznaczając na odwrocie dowodu wpłaty: „Wpłata na budżet dochodowy Ministerstwa Oświaty, Dział I § 14 tytułem należności za dyplom nauczyciela szkół zawodowych od . . . . . , zgodnie z zawiadomieniem Kuratorium Okręgu Szkolnego z dnia . . . . Nr . . . o przyznaniu dyplomu",
4) dowód wniesienia opłaty przesyła zainteresowany do Kuratorium Okręgu Szkolnego z powołaniem się na datę i Nr pisma Kuratorium, zawiadamiającego o przyznaniu dyplomu,
5) Kuratorium Okręgu Szkolnego, po otrzymaniu dowodu wpłaty, przesyła zainteresowanemu przyznany mu dydyplom.

Kuratoria Okręgów Szkolnych prowadzą ewidencję wydanych dyplomów i wpłaconych za nie kwot. W końcu każdego kwartału kalendarzowego Kuratoria nadsyłają Ministerstwu sprawozdania, dotyczące wydanych dyplomów i wpłaconych kwot.

Równocześnie uchyla się okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 5 z dnia 15 lutego 1947 r. w sprawie opłat za dyplomy, uprawniające do nauczania w szkołach zawodowych.

W załączeniu wzór zawiadomienia o przyznaniu dyplomu.

Załącznik.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Dyrektor Departamentu

(—) *St. Kwiatkowski*

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu
Dnia 7 listopada 1947 r.
Nr III—44609/47.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół zawodowych w Okręgu

powyższe podaję do wiadomości.

1 załącznik.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Czesław Skoporoski

Załącznik do okólnika Nr (III OK-5106/47)

Kuratorium Okręgu Szkolnego
. . . . . .
w . . . . .
. . . . dnia . . . .

Ob. . . . .
. . . .
nauczyciel . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Kuratorium zawiadamia, że Ministerstwo Oświaty przyznało Obywatelowi dyplom, uprawniający do nauczania w szkołach zawodowych.

Dyplom ten zostanie Obywatelowi przez Kuratorium przesłany, po uprzednim nadesłaniu bezpośrednio do Kuratorium, dowodu wpłaty należności za dyplom w wysokości 200 zł na konto czekowe P. K. O. Nr I-2000 „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu“ z zaznaczeniem na odwrocie dowodu wpłaty: „Wpłata na budżet dochodów Ministerstwa Oświaty, Dział I, § 14 tytułem należności za dyplom nauczyciela szkół zawodowych od . . . . .“.
imię i nazwisko

Naczelnik Wydziału

Poz. 314

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Instrukcja

z dnia 20 września 1947 r. Nr. VI Pg. 2629/47
w sprawie realizacji „Nauki o Polsce i świecie współczesnym w klasach 6 lub 7 (końcowych) szkół powszechnych realizujących program 6 lub 7 klas szkoły powszechnej.

W ślad za zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 21 kwietnia 1947 r. (Nr VI Pg 703/47 Dz. Urz. M. O. z 1947 r. Nr 4 poz. 90) oraz w związku z zapowiedzianą w nim instrukcją w sprawie „Nauki o Polsce i świecie współczesnym“ w szkołach powszechnych realizujących program 6 klas oraz w szkołach realizujących program 7 klas szkoły powszechnej — poleca się w roku szk. 1947/48 prowadzić „Naukę o Polsce i świecie współczesnym“ w ostatnich klasach, a więc w 6 lub 7 tych szkół według niżej podanego programu.

Wstęp

Tysiącletnia walka narodu polskiego z germańskim naporem. Zwycięstwo 1945 r. jego zasięg i znaczenie. Twórcze siły polskiej demokracji w procesie historycznego dojrzewania.

Obszar. Granice. Ludność.

Obszar Odrodzonego Państwa Polskiego. Granica zachodnia. Granica północna. Granica wschodnia. Granica południowa. Ludność. Polska państwem jednonarodowym.

Polska w okresie drugiej Niepodległości.

Stosunki wewnętrzne po r. 1918. Zwycięstwo sanacji i faszyzacja Polski.

Polityka zagraniczna. Przyczyny klęski wrześniowej.

Naród Polski w walce o niepodległość.

Okupacja hitlerowska w Polsce. Początki walki z okupantem. Emigracja polska na zachodzie. Sytuacja polityczna w kraju. Konsolidacja obozu demokratycznego. Powstanie Krajowej Rady Narodowej. Armia Ludowa. Wzrost walk partyzanckich. Oddziały polskie na zachodzie. Armia Polska w ZSRR. Na progu wolności. Powstanie warszawskie.

Polska Odrodzona.

Wskrzeszenie Państwa Polskiego. Manifest PKWN. Odrodzenie Wojska Polskiego. Udział Polski w rozgromieniu Niemiec. Kapitulacja Niemiec. Konferencja w Poczdamie.

Na gruzach.

Zniszczenie i straty wojenne w dziedzinie dóbr materialnych i dóbr kulturalnych. Pomoc ZSRR. Warszawa siedzibą rządu.

Założenia ustrojowe Polski.

Reformy — charakterystyka ogólna. Reforma rolna. Nacjonalizacja przemysłu. Nowy ustrój polityczny Państwa Polskiego. Walka o stabilizację sił demokracji, referendum ludowe, ordynacja wyborcza, wybory do sejmu ustawodawczego. Prezydent Rzeczypospolitej. „Mała Konstytucja“.

Demokracja Ludowa.

Istota państwa. Stanowisko klasy robotniczej. Polska droga pokojowej rewolucji. Model gospodarczy demokracji ludowej. Składniki modelu politycznego, jedność klasy robotniczej, sojusz robotniczo-chłopski.

Odbudowa gospodarcza Polski.

Przemiany w strukturze gospodarczej. Geografia gospodarcza Polski. Bogactwa mineralne, węgiel, nafta, sól, ruda żelazna, rudy cynkowe — ołowiane.

Rozmieszczenie przemysłu w Polsce. Przemysł hutniczy. Przemysł metalowy. Przemysł mineralny. Przemysł elektrotechniczy. Przemysł chemiczny. Przemysł włókienniczy. Przemysł skórzany. Przemysł drzewny, papierniczy i spożywczy. Rolnictwo. Transport. Morze i porty. Organizacja życia gospodarczego. Na froncie odbudowy. Przemysł węglowy. Hutnictwo. Przemysł włókienniczy. Przemysł chemiczny. Wytwórczość i spożycie. Wzrost spożycia w Odrodzonej Polsce. Transport. Polityka finansowa. Przyczyny naszych osiągnięć. Odbudowa gospodarcza wsi.

Trzyletni plan odbudowy gospodarczej.

Zasady gospodarki planowej. Wytyczne 3-letniego planu odbudowy. Plan odbudowy przemysłu. Rozwój rolnictwa, plan. Ziemie Odzyskane w planie trzyletnim. Dotychczasowe osiągnięcia w zakresie wykonania planu.

Handel zagraniczny Polski

Znaczenie wymiany z zagranicą w gospodarce narodowej. Rozwój handlu zagranicznego w Polsce odrodzonej. Umowy handlowe. Polski węgiel na rynkach świata. Gospodarcza rola Polski w Europie.

Odbudowa kulturalna Polski

Upowszechnienie kultury założeniem demokracji ludowej. Odbudowa i przebudowa szkolnictwa. Odbudowa książki polskiej. Teatr. Kino. Prasa. Kluby i świetlica. Narodziny sztuki mas. Na drodze ku jedności kulturalnej narodu. Nowy człowiek w nowej Polsce.

Polityka zagraniczna

Zasady polskiej polityki zagranicznej. Polska z ZSRR. Sojusz państw słowiańskich. Stosunek Polski do innych krajów.

Świat po wojnie

Imperializm i państwa imperialistyczne. Ideologiczny charakter drugiej wojny światowej. Demokracja socjalistyczna w ZSRR. Sprawa Niemiec. Ameryka i Anglia. Perspektywy pokoju.

Dyrektor Departamentu

Z. Kormanowa

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 7 października 1947 r.
Nr I — 38731/47

Instrukcja w sprawie realizacji „Nauki o Polsce i świecie współczesnym" w klasach 6 lub 7 (końcowych) szkół powsz.

Do Inspektoratów Szkolnych
w Okręgu

Instrukcję Ministerstwa Oświaty z dnia 20 września 1947 r. Nr VI Pg. 2629/47 w sprawie realizacji „Nauki o Polsce i świecie współczesnym" w klasach 6 lub 7 (końcowych) szkół powszechnych realizujących program 6 lub 7 klasy szkoły powszechnej podaję do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Czesław Skoporoski

Poz. 315

(Odpis z odpisu)

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Administracji Publicznej

L. dz. III. SP. 5257/47

Zwolnienie od podatku gruntowego gruntów użytkowanych przez publiczne szkoły powsz.

Warszawa, dn. 27 sierpnia 1947 r.

OKÓLNIK NR 59

Do Obywateli Wojewodów, Prezydentów
Miast, Burmistrzów i Wójtów

Doszło do wiadomości Ministerstwa, że niektóre zarządy gminne i miejskie wymierzają podatek gruntowy od gruntów szkół powszechnych, użytkowanych przez nauczycielstwo tych szkół.

W związku z powyższym Ministerstwo wyjaśnia, iż grunty publicznych szkół powszechnych korzystają ze zwolnienia od podatku gruntowego na zasadzie przepisów art. 9 pkt. 6 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz. Urz. R. P. Nr 40, poz. 198 z 1947 r.) bez względu na to czy grunty te są użytkowane dla potrzeby samej szkoły, czy też są użytkowane przez nauczycielstwo tej szkoły dla potrzeb własnych. Przepis bowiem art. 9, pkt. 6 dekretu nie określa i nie uzależnia zwolnienia od podatku gruntów użytkowanych przez publiczne szkoły powszechne od celu, jakiemu grunty te miały służyć.

Również sposób użytkowania tych gruntów jest tu — w myśl przepisów § 31 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 20 czerwca 1947 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 20 marca 1947 r. o podatkach komunalnych (Dz. Urz. R. P. z 1947 roku, nr 51, poz. 258) — bez znaczenia.

p. o. Dyrektor Departamentu

(—) St. Rybicki

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 10 października 1947 r.
Nr O — 40807/47
W sprawie podatku od gruntów użytkowanych przez szkoły powszechne i nauczycieli.

Do Inspektoratów Szkolnych oraz Kierownictw wszystkich Szkół powszechnych w Okręgu

Na podstawie okólnika nr 38 Ministerstwa Oświaty z dnia 4 października 1947 r. Nr II P 5536/47 powyższe wyjaśnienie Ministerstwa Administracji Publicznej podaję do wiadomości i ewent. wykorzystania.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Czesław Skoporwski

Poz. 316

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 8 października 1947 r.
Nr I — 38283/47
W sprawie współpracy z Chłopskim Towarzystwem Przyjaciół Dzieci

Ze względu na cel i zadania Chłopskiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci proszę Ob. Ob. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów, Kierowników, Nauczycieli i Wychowawców wszystkich typów szkół i domów dziecka w Okręgu o współpracę z tą organizacją w akcji roztaczania opieki nad chłopskim dzieckiem i matką.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Czesław Skoporwski

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje i Kierownictwa wszytkich typów szkół i domów dziecka w Okręgu.

Poz. 317

ODPIS

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty
Nr I Plan — 20390/47
Spr.: opału — anulowanie okólnika Minist. Aprow.

Warszawa, dnia 28 października 1947 r.

Ministertwo Oświaty podaje do wiadomości, że w związku z anulowaniem pisma Ministerstwa Aprowizacji z dnia 24. IX. 47 r. Nr IV — OP — 2818 (zał. do rozdz. na m-c listopad 1947 r. z dnia 16. X. 47 r. Nr IV — OP — 4736) wszelkie zapotrzebowania na węgiel i koks na okres do dn. 1 stycznia 1948 r. należy kierować do Wojewódzkich Wydziałów Aprowizacji, Resortów względnie Referatów Aprowizacji Miejskich i Starostw.

Odnośnie przewidywanych zmian w zaopatrzniu w opał od dnia 1 stycznia 1948 r. Kuratoria i Wyższe Uczelnie zostaną powiadomione w późniejszym terminie.

Z-ca Dyrektora Departamentu

(—) W. Ożga

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Państwowe Wyższe Uczelnie
PZWS i PZPS.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 10 listopada 1947 r.
Nr O — 46173/47
W sprawie opału dla szkół.

Podając powyższe pismo Ministerstwa do wiadomości Kuratorium poleca w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 grudnia 1947 r. podać ilość węgla i koksu potrzebnego na okres od dnia 1 stycznia 1948 r. do 15 kwietnia 1948 r. z rozbiciem na poszczególne miesiące oraz zestawienie globalne.

O wszelkich trudnościach związanych z akcją zaopatrywania szkół w opał należy natychmiast donieść Kuratorium.

Naczelnik Wydziału

(—) Stanisław Kubacki

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, K. N. oraz Państwowe Domy Dziecka w Okręgu.

Poz. 318

W sprawie kursów świątecznych dla czynnych niekwalifikowanych nauczycieli Okręgu.

W akcji dokształcania czynnych niekwalifikowanych nauczycieli odbędą się w roku bieżącym w czasie od 29 grudnia 1947 r. do 10 stycznia 1948 dwutygodniowe kursy świąteczne, w których wezmą udział wszycy nauczyciele niekwalifikowani zapisani w Komisjach i Podkomisjach Rejonowych Kształcenia Nauczycieli. Kursy zorganizuje się w Bydgoszczy, Chełmnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nowym Mieście, Toruniu, Włocławku i Wymyślinie. — Uczestnicy

otrzymują w czasie trwania kursu bezpłatne pomieszczenie i wyżywienie.

Poz. 319

Udostępnienie sal gimnastycznych organizacjom w. f.

Pismem do Prezydium Wojewódzkiej Rady WF i PW w Bydgoszczy z dnia 1. 10. 1947 roku L. WF. 36965/47 Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego wyraziło zgodę na udostępnienie sal gimnastycznych w Okręgu pozaszkolnym organizacjom WF za zwrotem kosztów zużycia energii elektrycznej, opału, obsługi oraz pod warunkiem stosowania się użytkowników sal do przepisów porządkowych, jak obowiązek uprawiania ćwiczeń w obuwiu ćwiczebnym, konserwacja i odpowiedzialność za całość sprzętu. Korzystanie z sal gimnastycznych przez organizacje pozaszkolne WF nie może powodować ograniczenia możliwości wykorzystania ich przez młodzież szkolną. Dlatego należy porozumieć się w tej sprawie z odnośną Dyrekcją względnie Kierownictwem szkoły.

Poz. 320

INSTRUKCJA

w sprawie posługiwania się mapą ścienną konturową Europy.

Rozesłana do szkół wszelkich typów mapa konturowa Europy w podziałce 1:6.000.000 jest darem Rządu Brytyjskiego za pośrednictwem UNESCO.

Sposób wykonania mapy na czarnym wodoodpornym papierze daje możność pisania na mapie kredą i zmywania kredy za pomocą wilgotnej gąbki lub ścierki.

Mapa uwidacznia przy pomocy złoto-żółtej grubej linii każdą poziomą Europy oraz najważniejsze obiekty sieci rzecznej i jeziornej. Stanowi to zasadnicze tło mapy. Wszelkie szczegóły, jak również dowolne dane z dziedziny fizjografii, geografii gospodarczej lub też dane historyczne mogą być stosownie do przerabianego tematu rysowane na mapie kredą białą lub kolorową.

Znacznym ułatwieniem dla nauczyciela jest zamieszczenie na mapie delikatnych linii poziomicowych oraz oznaczeń symbolicznych większych miast i portów. Dalsze ułatwienie dla nauczyciela stanowi karton, na którym nazwy rzek i miast są podane w brzmieniu lokalnym.

Posługiwanie się mapą konturową w sposób powyższy osiąga cel potrójny:

1) uwypukla i podkreśla jedynie te szczegóły, które są w opracowaniu, nie zaciemniając obrazu koniecznością oglądania jednocześnie całego materiału kartograficznego, umieszczonego na mapie typu normalnego;
2) pozwala notować dane na mapie w czasie trwania wykładu, przez co osięga się dynamiczne podejście do tematu, a uczniom umożliwia równoczesne prace na mapkach konturowych;
3) oszczędza kosztów zakupu wielu map ściennych, traktujących poszczególne zagadnienia geograficzne lub historyczne oraz całkowicie wyrównuje brak takich map na rynku księgarskim.

Ponieważ rozsyłana mapa jest pomocą kosztowną, w kraju na razie nie wyrabianą, należy używać jej z należytą ostrożnością:

1) pisać kredą bardzo miękką, nie pozostawiającą po sobie trwałych rys na papierze;
2) przy rysowaniu nie przyciskać kredy mocno do mapy; mocniejszy kolor uzyskiwać przez wielokrotne lekkie przesunięcie kredy,
3) zmywać kredę gąbką naturalną (nie gumową) lub miękką ściereczką, nie przyciskając jej zbyt mocno do mapy; jeżeli rysunek był w mocnych kolorach, wskazane jest uprzednie usunięcie nadmiaru kredy przy pomocy szczoteczki lub lekkich uderzeń ścierką suchą;
4) po zmyciu suszyć powierzchnię mapy możliwie szybko, unikając moczenia mniej wodoodpornej strony spodniej;
5) nie zginać i nie załamywać mapy.

Przy ostrożnym obchodzeniu się z nią i dobrym przechowywaniu mapa indukcyjna może przez czas dłuższy okazywać wydatną pomoc przy nauce geografii.

Wszelkie uwagi, które nasuną się przy używaniu indukcyjnej mapy Europy, należy nadsyłać bezpośrednio do Komisji do Spraw Pomocy Naukowych — Ministerstwo Oświaty (Warszawa, Al. I Armii W. P. 25, pokój 306). — (Nr O — 40 395/47).

Poz. 321

OGŁOSZENIE

Unieważnia się skradzioną legitymację nr 230 wystawioną dnia 15. 9. 1947 r. przez Państwowe Liceum Pedagogiczne w Toruniu na nazwisko Zdzisława Lipińska, ucz. kl. I.

Część nieurzędowa

Poz. 322

Zagadnienia współpracy organizacyj młodzieżowych.

Przemiany, które się u nas dokonują, aby miały charakter trwały muszą być pełne tzn. obejmować życie ekonomiczne, społeczno - polityczne i kulturalne. Muszą te przemiany obejmować nie tylko aparat planów i wykonnia, nie tylko wycinek społeczeństwa w określonym wieku tzw. zdolności twórczej czy produktywności, ale muszą schodzić na przedpola — do młodzie-

ży. Do tej młodzieży, która bądź to stoi na progu wejścia do realizacji planów jak i do tej co wejdzie dopiero za lat kilka. Odcinek dorosłych to kłopoty i trudności sharmonizowania poczynań i pracy, tym trudniejszy, że każda jednostka już ma własny indywidualnie ustalony światopogląd; światopogląd często odporny na potrzebne nawet zmiany.

Rozpatrując życie zorganizowanej młodzieży zauważymy szereg ogromadzeń. Mamy tu, biorąc kolejno pod uwagę stan liczebny lub wzrastający wiek młodzieży między innymi następujące organizacje ideowo-wychowawcze: Harcerstwo, Koła Młodzieży PCK, Spółdzielnie uczniowskie, Koła Szkolne, Ligi Morskiej, OM TUR, ZMW „Wici", ZWM, ZMD, ZNMS.

Po bliższym zapoznaniu się i wnikliwej analizie dostrzegamy, że na tym odcinku młodych brak jest ogólnej uzgodnionej a jednolitej płaszczyzny działania. Oto widzimy tu: 1) **ścieranie się wpływów postępowych z wstecznymi zarówno na terenie szkoły, domu jak i środowiska** oraz 2) **antagonizmy międzyorganizacyjne.** Często już sama przynależność do organizacji stwarza ten antagonizm. Gdzie należy doszukiwać się przyczyny tego stanu? Oto część przyczyn — moim zdaniem — **tkwi w biernej postawie wychowawców, przodowników czy kierowników organizacyj młodzieżowych.** Główne natomiast przyczyny należy dopatrywać się **w nieznajomości ideologii istniejących organizacyj młodzieżowych.** Ci z ZHP nie znają ideologii ZWM i odwrotnie, OM TUR, ZMD czy OM „Wici" nie zna Harcerstwa i wzajemnie. Naprawdę elementarnych założeń nie znają przedstawiciele jednej organizacji młodzieżowej w stosunku do drugiej. Gdyby zapytać napotkanego młodzieńca o cele lub założenia ZMD, OM TUR, czy OM „Wici" to otrzymamy bardzo niejasną odpowiedź, o ile ją w ogóle otrzymamy. A przecież wszytkie te organizacje mają w celach i programach swych statutów piękne i omal jednakowo brzmiące hasła, wiodące młodzież polską do szczytnych, szlachetnych założeń służby dla bliźnich, nauki, pracy dla Polski oraz mają prowadzić całą młodzież do szczęśliwości ogólnoludzkiej. Wobec tego dziwnym się wydaje dlaczego idą tak rozbieżnymi, nieuzgodnionymi drogami?

Ktoś powie: na przeszkodzie staje walka o pozyskanie masy młodzieży. Ale przecież rezerwa materiału młodzieżowego w Polsce jest olbrzymia, sięgająca sumy paru milionów, a świat młodzieży zorganizowanej obejmuje sumarycznie zaledwie nieznaczną tylko część, zamykającą się w ramach około pół miliona.

Obawa więc braku ochotników odpada jako nieistotna.

W czasie mych pobieżnych obserwacyj i analizy w tym kierunku zauważyłem, że jeszcze jako tako znane są programy czy założenia ideowe PCK, ZHP i Spółdzielczości uczniowskiej, chociaż często również niewłaściwie. Co do innych spotykałem bezkrytyczną negację.

Nieinterwencja wychowawców, wynikająca między innymi także i z trudnych warunków ekonomicznych, oraz atmosfera domowa w znacznym stopniu wpływają na kształtowanie się światopoglądu młodzieży, nastawiając często krytycznie i nieufnie młode umysły szczególnie w stosunku do wpływów postępowych.

Ten **stan niewiedzy i bierności** musi ulec radykalnej zmianie!

Według jakiego planu?

I. Na pierwsze miejsce wysunąć należy: **uświadomienie młodzieży co do istoty nowej politycznej, społecznej i gospodarczej rzeczywistości polskiej.** Należy bezwzględnie całą psychikę młodzieży nastawić tak, by aktywnie brała żywy udział w tworzeniu zjawisk i faktów kształtujących tę rzeczywistość. Młodzież winna zdawać sobie sprawę z procesów i zmian, jakie dokonują się obecnie w społeczeństwie; winna przeżywać momenty radosne w tworzeniu nowych wartości jak odbudowie miast, bibliotek, szkół, fabryk, mostów, warsztatów, otwieraniu świetlic itp.

Nie ograniczać oddziaływania tylko do dostępnych dróg w kierunku na młodzież, ale również należy izolować napotykane ośrodki **destrukcji wychowawczej,** jako czynnika wstecznego i zgubnego.

Tutaj piękne pole do pracy mają przede wszystkim kierownicy organizacyj młodzieżowych, a następnie szeregi nauczycielstwa jako działaczy społecznych wychowawców.

II. Usuwać i zwalczać wśród młodzieży niezdrową skłonność do konspiracji. W tym punkcie należałoby ograniczyć nadmiar literatury wojennej, szczególnie partyzanckiej, pieśni militarystycznych itp. Mam tu na myśli nie wartościowe i historycznie powiązane z faktami opisy literackie, ale ogrom zmarnowanego papieru na pomysły i przeżycia często miernot, a nie mistrzów pióra; publikacje pozbawione nawet celów wychowawczych bądź głębszych psychologicznych przesłanek.

III. Zmienić światopogląd młodzieży w kierunku **szacunku dla życia ludzkiego, poszanowania dobra w ogóle, a mienia publicznego** w szczególności, gdyż miniona wojna dokonała olbrzymich spustoszeń moralnych, a specjalnie w szeregach młodzieży.

Zbyt dużo sił biologicznych straciliśmy jako Naród w czasie koszmarnej okupacji, która w bezprzykładny sposób — niespotykany w dziejach — deptała godność człowieka, by przez masowe mordy likwidować co wartościowsze jednostki polskiego społeczeństwa.

Cały ten okres okupacji oraz nasz odwetowy odruch samoobrony i sabotażu, w których uczestniczyło bardzo dużo młodzieży, pozostawił ten brak szacunku zarówno dla życia ludzkiego jak i dla mienia publicznego.

Musimy na tym odcinku przestawić orientację młodzieży tak, aby odbudować **godność człowieka, cześć i szacunek dla życia ludzkiego** oraz w strukturze duchowej młodzieży wytwo-

rzyć nowe kryteria w odniesieniu do poszanowania dobra ogólnego jako społecznej własności.

Zarówno szkoła jak i rodzina w pogoni za szukaniem zaspokojenia potrzeb natury gospodarczej, tak ważnej w trudnych warunkach powojennych — niewiele lub niekiedy wcale nie zwracają uwagi na tego rodzaju kapitalne zagadnienia wychowawcze.

Dlatego organizacje młodzieżowe same muszą podjąć te sprawy i posiadanymi środkami je realizować.

A więc każda organizacja młodzieżowa winna przede wszystkim **dokonać rewizji postępowania swych członków w stosunku do założeń programowych.** Następnie zapoznać się z założeniami ideowymi innych istniejących organizacyj i związków młodzieżowych w środowisku, aby doszukać się punktów stycznych.

Dalszym etapem będzie nawiązanie łączności międzyorganizacyjnej przez wspólne sztabowe posiedzenia zarządów, akcentując te momenty, które nas łączą i ułatwiają wspólne realizowanie ideowych założeń. Po wstępnych posiedzeniach zarządów i opracowaniu wspólnych wytycznych przyjdzie kolej na ogólne zebrania, okolicznościowe imprezy i wspólne wystąpienia zewnętrzne.

Wystąpienia, imprezy i zloty jednej organizacji winny odbywać się bezwzględnie z udziałem innych chociażby jako zaproszonych gości.

Odwiedzanie świetlic i uzupełnianie metod pracy w drodze wymiany ulepszeń oto dalszy etap współpracy.

Dążyć do zmontowania wspólnej wzorowej świetlicy w środowisku w oparciu o jedną organizację lub na szczeblu międzyorganizacyjnym, gdzie przez udział i korzystanie różnych organizacyj będzie się wyrabiać w młodzieży wartości wspólnego działania, jako doskonalszej formy życia — pełnej właściwej demokracji. Na świetlice należałoby położyć główny nacisk i tę formę pracy wychowawczej i oświatowej potraktować jako najlepszą do współpracy — do współdziałania. Są tam momenty twórczej pracy dla zespołów, elementy oddziaływania artystycznego — przez dekoracje oraz rozbudzanie i wyzwalanie samorodnych talentów; ponadto nadzwyczaj silnie akcentuje praca świetlicowa wychowanie demokratyczne.

Kult dla symbolów wyobrażających majestat Państwa i przeżycia uczestników zespołu świetlicowego w momentach rocznic państwowych są pozytywnym osiągnięciem w pracy nad młodzieżą.

W pełni wykorzystać tak piękny wachlarz bądź co bądź już obfitej prasy młodzieżowej i dążyć do jej ulepszania poprzez czynny współudział w konkursach i tworzeniu nowych treści.

„Młoda Rzeczpospolita", „Na Tropie", „Drogi", „Płomienie", „Problemy", „Młodzi idą" czy „Wiedza i Życie" wprowadzą do umysłów ten nowy pierwiastek oceny faktów i przekonania w oparciu o własne bezpośrednie doznania.

Wówczas zamiast nieufności zjawi się zaufanie; na miejsce nieszlachetnej rywalizacji współdziałanie i pomoc wzajemna, a antagonizm wyparty zostanie przez szacunek i miłość.

Jeśli te cele wprowadzimy do organizacyj młodzieżowych, wówczas osiągniemy pełną współpracę, a założenia poprzednio z trudem realizowane — staną się łatwo osiągalne.

Pracę tę musimy wykonać, aby móc przekazać tej młodzieży całość form życia zbiorowego w szlachetniejszej i lepszej postaci.

Miło jest zanotować wiadomość ostatniej chwili, która czyni realny krok na drodze do konsolidacji wysiłków polskiej młodzieży. Oto jesteśmy świadkami zawarcia umowy o współpracę pomiędzy OM TUR, ZMWRP „Wici" i ZWM, umowy którą uroczyście podpisano w Warszawie w dniu 16 października 1947, przyrzekając w harmonijnej zgodzie wznosić — przez zdwojony wysiłek młodych — trwałe zręby sprawiedliwej Polski Ludowej. Jest to moment ważny w życiu organizacyjnym młodzieży, kiedy doceniono potrzebę i znaczenie wspólnego działania, kładąc kres małostkowym sporom i dając dorosłemu społeczeństwu żywy przykład jak należy podchodzić do ważnych spraw państwa w okresie planowej jego odbudowy.

Na zakończenie jeszcze kilka wskazówek praktycznych pod adresem szkoły. Opiekunowie lub kierownicy organizacyj młodzieżowych, obojętnie z czyjej inicjatywy odbywają wspólne posiedzenia na terenie danej szkoły celem uzgodnienia i zharmonizowania planów pracy. W braku inicjatywy lub trudności porozumienia wśród opiekunów konferencję taką zwołuje dyrektor lub kierownik szkoły. Ponadto szkoła otacza opieką istniejące ogniwa organizacyj młodzieżowych, przydzielając im pomieszczeń oraz udzielając pomocy zarówno moralnej jak i materialnej, potrzebnej do realizacji planów swej pracy. Istniejące organizacje szkolne winny realizować zasadniczy plan wychowawczy szkoły w skali swego zasięgu wśród młodzieży. Jeśli w środowisku istnieje kilka lub więcej szkół wówczas w ramach tzw. Komisji Międzyszkolnej uzgadnia się współdziałanie organizacyj młodzieżowych w całym osiedlu lub mieście, opracowując dla wszystkich wspólny plan działania. W miejscowościach dużych o różnorodnej skali szkół, a co za tym idzie i wielu związkach młodzieżowych dyrektorzy zakładów, opiekunowie bądź kierownicy poszczególnych organizacyj mogą przyjść z pomocą i doradą zwierzchnim ogniwom organizacyjnym młodzieży w osiągnięciu porozumienia i wytyczenia wspólnych dróg pracy.

Toruń, dnia 9. X. 1947 r.

(—) Stanisław Duński, harcmistrz.

Poz. 323

Elżbieta Bąkowska

O treść godziny wychowawczej.

Artykuł dr Kreutza „O potrzebie tzw. godzin wychowawczych w szkole", który ukazał

się w Nr 1 Ruchu Pedagogicznego (wrzesień—listopad 1946), nie wywołał, jak dotąd, wyraźnego echa w prasie pedagogicznej. Nie zostały też dotąd opublikowane odpowiedzi nauczycieli na prośbę autora, który za pośrednictwem redakcji „Ruchu Pedagogicznego" chciał zebrać wyniki doświadczeń kolegów, którzy godziny wychowawcze prowadzili.

Wprowadzono u nas godzinę wychowawczą w okresie międzywojennym, lecz dotąd nie uzyskała ona należnego uznania ani szczerych wykonawców. Dlaczego? Czy potrzeba godziny wychowawczej w szkole nie znalazła jeszcze uzasadnienia?

Wydaje się, że odpowiedź na wszelkie wątpliwości, jakie zgromadziły się wkoło rodziny wychowawczej, jest tylko jedna: brak programu spowodował brak treści godziny wychowawczej, a brak planowej treści podważył jej znaczenie i nawet jej istnienie w szkole. Otoczona przymusem, nudą i niechęcią jak ucznia tak i nauczyciela wegetuje w większości szkół godzina wychowawcza mizernie, jak roślina pozbawiona właściwej żyznej gleby.

W okresie ostatniego ćwierćwiecza programy nauczania były co najmniej trzy razy zmieniane w poszukiwaniu coraz lepszych i właściwszych ujęć zakresu nauk. Nowy okres gruntownej zmiany programów nauki przeżywamy obecnie.

W tym samym czasie programy konkretnych środków oddziaływania wychowawczego, trwały i wciąż jeszcze trwają w bardzo mglistych zarysach. Na uspokojnie wrażliwego sumienia nauczyciela-wychowawcy wprowadzono termin „nauczanie wychowujące" i narkotyk działał tak skutecznie, że w niektórych szkołach nie było żadnej innej pracy wychowawczej. Nie leży w mej intencji bynajmniej umniejszanie znaczenia i doniosłości nauczania wychowującego. W dyscyplinie naukowej każdego przedmiotu, leżą tak ważne środki wychowawcze obok środków kształcących umysł, że tylko podkreślać i uwypuklać je należy. Mam głębokie przekonanie, że odpowiednio prowadzony przez ucznia zeszyt przedmiotowy jest ważnym środkiem wychowawczym, a poczynione doświadczenia dały mi dowody, ze sposób prowadzenia zeszytu przedmiotowego stanowić może o ugruntowaniu metody pracy w psychice ucznia — może na całe życie...

A jednak bez uzupełnienia pracą wychowawczą w dziedzinie uspołecznienia młodzieży — samo tylko nauczanie wychowujące nie może służyć dziełu wychowania pełnego człowieka. I do takiego właśnie w szkole „wychowania pełnego człowieka" nie mamy jeszcze dotąd opracowanych przez autorytety naukowe wskazówek, ani odpowiednich podręczników.

Na odbytej niedawno konferencji nauczycielskiej słyszałem w dyskusji taki głos: „wciąż nam się mówi o wychowaniu „nowego" człowieka, lecz jakiż ma być ten „nowy" człowiek? czym ma się różnić od „dawnego" człowieka?"

Czyż nie jest głos ten niezbitym dowodem, że program wychowania nie został realnie opracowany, ani ujęty w formy tak konkretne i uzasadnione, jak programy nauczania? I czyż można się dziwić, że — na tle powyższego — godzina wychowawcza ma jeszcze tak niewielu zwolenników i dobrych wykonawców?

Dr Kreutz w wymienionym artykule rozprawia się z wszelkimi zarzutami (a nalicza ich aż dziewięć), jakie istnieją w stosunku do godziny wychowawczej. Dowodzi, że wszelkie ujemne jej strony istnieją tylko dlatego, że znalazła ona złych wykonawców, a nie znalazła ani teoretyków ani praktyków, którzy by dali jej podwaliny w postaci programów, podręczników i realnych wskazań metod, podobnych do tych, jakie opracowano dla dziedzin nauczania. Zalicza on godzinę wychowawczą do metad bezpośrednich kształcenia charakterów i z tego względu ustala tezę, że godzina wychowawcza jest potrzebna, a nawet niezbędna, i to w ilości 3, a najmniej 2 godzin tygodniowo.

Jeżeli tak, to naglącą staje się potrzeba ułożenia programów i przemyślenia sposobów prowadzenia, oraz zgromadzenia odpowiednich wskazówek dla wypełnienia treścią godziny wychowawczej, A dobry program „powstać" może jedynie jako wynik współpracy doświadczonych pedagogów i za niezbędną pracę wstępną uważam zebranie doświadczeń, poczynionych dotychczas przez nauczycieli, którzy takie godziny już prowadzili".

W tym celu zbieram próby, jakie w dotychczasowej pracy poczyniłam w poszukiwaniu treści dla godziny wychowawczej.

W tej samej mierze, co godzina lekcyjna każdego przedmiotu nauki szkolnej, musi być godzina wychowawcza przez nauczyciela przemyślana i przygotowana. Wszelkie na poczekaniu" improwizowanie może z góry przekreślić wartość godziny wychowawczej, poza nielicznymi wypadkami olśnienia intuicji pedagogicznej, gdy nauczyciel wobec nieoczekiwanego wydarzenia szkolnego, czy pozaszkolnego, zajmuje odpowiednią postawę i w pewnego rodzaju natchnieniu wychowawczym nastawia swych wychowanków w odpowiedniej pozycji psychicznej. Są to wydarzenia niecodzienne. W codziennej pracy szkolnej musi być godzina wychowawcza oparta na fundamencie sumiennego przygotowania nauczyciela-wychowawcy.

Najważniejszy zarzut — nudy na godzinach wychowawczych — straci wszelkie podstawy, gdy wypełni je nie tylko bezbarwne aż do uprzykrzenia moralizowanie. Jeżeli samym tylko mówieniem, a co gorsza suchym pouczaniem wypełnimy godzinę wychowawczą, to skutek może być taki, że uczeń nasz odpowie tak samo, jak ów chłopczyk, któremu tak długo udzielano nakazów i „dobrych" rad, że na zapytanie czy chce być grzecznym, odpowiedział z pasją: „do diabła! — wcale nie!"

Treść godziny wychowawczej może być tak urozmaicona, że (przy jednej godzinie tygodnio-

wo) wszystkie cztery w miesiącu mogą nie być jedna do drugiej podobne.

Oto przykłady treści godziny wychowawczej.

1) Jeżeli bez żadnej wątpliwości uznajemy istnienie samorządu szkolnego ważnym środkiem wychowawczym, to godzina poświęcona zebraniu samorządu klasowego będzie wzorem godziny wychowawczej, gdy zebranie odbędzie się pod okiem czujnego wychowawcy. Wtedy i sprawozdania z wykonywania czynności administracyjnych nabiorą specjalnej wagi wychowawczej, jak np. sprawozdania dyżurnych z wykonywania czynności porządkowych nabierają charakteru oceny obowiązkowości i sprawdzianu stopnia odpowiedzialności. Dla przykładu: opieka nad dziennikiem lekcyjnym, powierzona samorządowi klasy z podkreśleniem tego momentu, że dziennik lekcyjny jest zwierciadłem pracy danego zespołu klasowego, stanowi czynnik nadania pewnej godności, powagi i podniesienia stopnia odpowiedzialności samorządu klasy w skali ogólnoszkolnej. Kontrola więc stanu dziennika klasowego z końcem tygodnia może mieć charakter tej właśnie „kontroli postępowania", jaką uważa dr Kreutz za najważniejszy moment w pracy kształcenia charakteru.

Planowanie pracy zespołu klasowego, ocena wykonania poprzednio powziętych projektów i postanowień, ustalenie momentów dodatnich i ujemnych w sprawozdaniach szukanie środków dla zwalczania wad klasowych — oto momenty, które z zebrania samorządu klasy czynią godzinę wychowawczą.

2) W szkołach, gdzie istnieje Centralna Organizacja Samorządu (a istnieć powinna w każdej szkole) i w związku z tym odbywają się miesięczne zebrania przodowników klas i przewodniczących organizacji młodzieżowych — centralizują się prace zespołów i nabierają swoistej wagi. Po każdym takim zebraniu odbywa się na godzinie wychowawczej sprawozdanie przodownika danej klasy z przebiegu i treści zebrania Centrali Samorządu. Odbywa się dyskusja, a jej wyniki przekazuje się na następne zebranie Centrali wraz z dezyderatami, wzgl. zaleceniami. Przydzielone klasie z ramienia Centrali prace czy obowiązki poddaje się pod rozwagę i dobiera się środki działania. Nad tym wszystkim dyskretnie i uważnie czuwa wychowawca, wykorzystując wszelkie momenty dla odpowiednich działań wychowawczych.

3) W sposób podobny odbywa się informowanie klasy przez członków organizacji szkolnych o pracy w danych organizacjach. Jeżeli ujawniają się momenty propagandowe w sprawozdaniach członka organizacji dla powiększenia ilości jej członków, to i takie wykorzystać może wychowawca w celach kształcenia przyszłych mówców, umiejących uzasadniać i argumentami popierać swe przekonania. Wychowanie człowieka, oddanego wybranej idei, znajdzie tu pierwsze punkty oparcia. — Jeżeli istnieje szkolne pismo uczniowskie, wzgl. gazetka ścienna, to w każdej klasie powinni być członkowie zespołu redakcyjnego, aby klasa miała swego referenta prasowego i poczuwała się do odpowiedzialności za stan pisma szkolnego. Na godzinie wychowawczej referuje członek redakcji sprawy gazetki, wysłuchuje zaleceń, poddaje pod aprobatę klasy projekty treści artykułów, czy sprawozdań kronikarskich, nawołuje do brania udziału w pracach redakcji. Szlachetna rywalizacja w ilości i jakości wydrukowanych „utworów" może być dodatnim czynnikiem w pracy wychowawczej szkoły.

4) Szereg godzin. wychowawczych wypełnić może sprawa planowania i organizowania imprezy klasowej, jak i powierzonego odcinka imprezy ogólno-szkolnej. O tym pisałam w ubiegłym roku szkolnym, w artykule: „Organizowanie imprez szkolnych jako zabieg wychowawczy" (Dz. Urz. K. O. S. Pom. nr 17 z d. 1. XII. 1946),

5) Lektura wybranego dzieła stanowić może treść godziny wychowawczej, jeżeli wychowawca wybrał to dzieło z całym rozmysłem i na nim opiera w danym okresie rozwojowym klasy swoją nad tym zespołem pracę. Jeżeli jest to autobiografia, lub życiorys wielkiego człowieka, to wartość samowychowawcza takiej wspólnej lektury i zespołowych rozważań może być w odpowiednim ujęciu bardzo znaczna.

Zwłaszcza, jeżeli jest to biografia patrona szkoły wzgl. jego lub o nim dzieło literackie, to działanie wychowawcze takiej lektury stanowi czynnik niezbędny w linii wychowawczej danej szkoły. „Godzina patrona szkoły", jako godzina wychowawcza, ma wówczas walory dużej wagi.

6) Sprawom kształcenia charakteru jednostki poświęcać należy raz po raz godziny wychowawcze. Jest taki okres w rozwoju psychicznym młodzieży, gdy pragnie ona kroczyć drogą wyraźnie wzwyż skierowaną, a pragnie samodoskonalenia się przemawia bardzo wyraźnie. Instruowanie przez nauczyciela o metodach i środkach pracy nad sobą, poparte odpowiednimi przykładami i żywymi ilustracjami, skierować może ucznia na właściwe tory, a wyniki takiego skierowania mogą mieć decydujący wpływ na całe jego przyszłe życie.

7) Samokształcenie i samowychowywanie się zespołu klasowego pod życzliwym kierunkiem nauczyciela prowadzi do harmonijnego rozwoju klasy, jako grupy społecznej. Pewną ilość godzin wychowawczych w ciągu roku trzeba tej specjalnie sprawie poświęcić — choć wszystkie one tej sprawie służą. Nie mamy jeszcze wskazówek programowych, ukazujących nam nieomylną drogę. Musimy więc często słuchać podszeptów naszej intuicji nauczycielskiej, a zawierzyć jej możemy z całą ufnością, jeżeli prowadzi nas w naszej pracy dogłębna „miłość duszy ludzkiej". — „Prawdziwy nauczyciel-wychowawca, w którym żarzy się jasno iskra Boża, który posiada sugestywną moc przyciągającą, potrafi wzruszyć i porwać nawet najoporniejszych i wzbudzić w nich zapał do pracy nad sobą."

Nie zawsze godzina wychowawcza bywa w całości poświęcona jednej sprawie, czy jednemu tematowi. W rozplanowaniu jej można uwzględniać czasem 2—3, czy więcej momentów. Rozbijałam nieraz godzinę wychowawczą na 3 kwadranse, z których każdy innej był sprawie poświęcony.

Wydana nakładem Dziennika Urzędowego Kuratorium O. S. Pom. w Toruniu broszurka „O zasadach dobrego wychowania“ stanowi próbę poddania treści godzinom wychowawczym. Poszczególne jej rozdziały są celowo krótkie, zawierają skondensowanie tematu, a nie rozpracowanie. Duży margines obok tekstu może służyć uczniowi, jak i nauczycielowi, do uzupełniania tekstu własnymi rozważaniami, do zaznaczania własnych komentarzy, własnych projektów czy doświadczeń. W każdym środowisku, w każdej grupie klasowej czy szkolnej, znaleźć się mogą specjalne momenty, mające związek z tematem danego rozdziału. Rozpracowanie w dyskusjach klasowych i jego wyniki, umieszczone w skrótach na marginesach broszurki, nadadzą jej charakter zbliżenia do poruszonych tematów w skali osobistych przeżyć i własnych rozważań. W ten sposób uzupełniona broszurka mogłaby się stać przyjacielem i życzliwym doradcą młodocianej istoty tak, jak tego pragnie myśl podstawowa broszurki. Tematy są krótko ujęte, lecz nie należy brać na jedną godzinę wychowawczą więcej, niż jednego rozdziału, czy podrozdziału, bo każdy z nich ma być wątkiem, na którym roznuć można własne myśli młodzieży i pokierować nimi odpowiednio.

Intuicja pedagogiczna nauczyciela-wychowawcy nasuwa mu metody i projekty tak rozmaite, że wśród nich wynajdzie on jakiś motyw wiążący tematy i skupiający je wkoło jednej osi. Obserwuję pracę wychowawcy klasowego, który objął w tym roku szkolnym nową klasę. Zespół tej klasy został uznany w ubiegłym roku za umysłowo tępy, za najmniej podatny dla zabiegów wychowawczych, za pozbawiony oblicza klasowego, za beznadziejnie trudny do nawiązania z nim szczerego stosunku wychowawczego. Nowy opiekun klasy wynalazł taki środek: Korespondencję klasy z nauczycielką, która przeniosła się do innej szkoły, a którą klasa w ubiegłym roku lubiła. Pisanie listów do nauczycielki i odczytywanie jej odpowiedzi wypełnia często „kwadransy“ godziny wychowawczej, a odbywa się w sposób następujący.

Na jednej godzinie klasa planuje zbiorowo treść listu i powierza napisanie listu wybranemu koledze (co raz to innemu). Na drugiej godzinie wychowawczej wybrany uczeń odczytuje projekt napisango listu, a klasa raz jeszcze redaguje, uzupełnia treść itd. Po wysłuchaniu listu następuje oczekiwanie odpowiedzi, a gdy ta nadchodzi, to zostaje zamknięta w szafie klasowej aż do najbliższej godziny wychowawczej, bo tylko wtedy wolno list otworzyć. Wśród skupionej ciszy przodownik klasy otwiera list i odczytuje ex cathedra: odpowiedzi na pytania z poprzedniego listu, wspomnienia z ubiegłego roku, nowe zapytania nauczycielki itd.

W taki to sposób opiekun klasy próbuje nadać atrakcyjność godzinie wychowawczej. Przy pomocy i w porozumieniu z nauczycielką korespondującą zamierza on na tle spraw pozornie małych skupić myśli wychowanków wkoło jednej, wszystkim bliskiej sprawy.

———

Helena Radlińska w artykule pt. „Zasięg wychowania“ rozpatruje wychowanie z trzech punktów widzenia. „Jeden z nich ukazuje wychowanie z zewnątrz, jako świadomą czynność kształtowania nowych uczestników grupy społecznej. Drugi, z góry, poszukuje ideałów niezmiennych. Trzeci z kręgu pracy wychowawczej skierowuje uwagę na stawanie się osobowości ludzkiej.“ Ustala tezę, że „wychowanie jest współzależne z wielu dziedzinami kultury. Buduje drogę do celu, który nie samo tylko wybrało, bierze narzędzia z odwiecznej spuścizny i ze współczesnej twórczości. Przekazuje i uruchamia istniejące wartości.“

w obrębie teraźniejszości, a zarazem wiązać

Wierzymy, że wychowanie jest służbą społeczną, bo usiłuje tworzyć wzory nowego życia w obrębie teraźniejszości, a zarazem wiązać przemiany zachodzące równocześnie w duszach ludzkich i w urządzeniach społecznych. Stanowi więc potężny czynnik przebudowy. „Bywa potężne, gdy znajduje utajone siły, usprawnia ich działanie. Zawodzi, jeśli hamuje pęd życia.“

Kiedyż i gdzie ma wychowawca klasy wsłuchiwać się w głosy utajonych sił? dobierać środki, aby usprawnić ich działanie? przestrzegać samego siebie, by nie hamować pędu życia? Całość życia szkolnego, każdy przedmiot nauki, każdy dzień i każda godzina szkolna temu wielkiemu celowi służą. Przy odpowiednim postawieniu sprawy mogłaby godzina wychowawcza być tą soczewką skupiającą, zbierającą wszystkie promienie w jednym punkcie, by je związać, zakorzenić i rozkrzewić. Żadne jednak programy, żadne podręczniki nie nadadzą godzinie wychowawczej tej treści i tego charakteru, jeżeli w psychice nauczyciela-wychowawcy nie zapłonie ogień natchnienia pedagogicznego.

„Eros pedagogiczny skłania do miłości wychowanka bezinteresownej i radosnej jak rodzicielska, równocześnie jednak prześwietlonej zrozumieniem procesów, zachodzących w jednostce i konieczności jej twórczego mozołu. Dzięki sięganiu po dobra duchowe, które są jego orężem, wprowadza atmosferę prawdy, budzącej zaufanie i wyzwalającej siły“.

Taka musi być żyzna gleba dla godziny wychowawczej i takie powinno pałać nad nią słońce.

Poz. 324

KOMUNIKAT

w sprawie skupu i sprzedaży skórek futerkowych.

Centralny Zarząd Przemysłu Skórzanego Centrala Skór Surowych Przedstawicielstwo

Państwowe Oddz. Wojew. w Bydgoszczy podaje do wiadomości spis przedstawicieli Centrali Skór Surowych w poszczególnych powiatach Wojew. Pomorskiego zobowiązanych poza skupem wszelkich skór do udzielania wszelkich wyjaśnień w sprawie konserwowania skórek futerkowych w stanie surowym do czasu ich sprzedaży.

Na powiat Bydgoszcz Spółdz. Rzeźn. Wędl., Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 37.

Na powiat Toruń, Brodnica, Wąbrzeźno, Rypin, Chełmno, Lubawa i Grudziądz, Pomorski Syndykat Skór, Toruń, Prosta 20.

Na powiat Inowrocław „Społem" Oddz. w Inowrocławiu, Dworcowa 33.

Na powiat Włocławek, ob. Halina Wysocka, Włocławek, 3 Maja 34/36.

Na powiat Nieszawa, ob. Henryk Namowicz, Włocławek, 3 Maja 34/36.

Na powiat Lipno, ob. Leon Zdrojewski, Włocławek, 3 Maja 34/36.

Na powiat Tuchola, ob. Julian Burnicki, Tuchola, Seminaryjna 3.

Na powiat Chojnice, ob. Józef Mazur. Chojnice, Rzeźnia Miejska.

Na powiat Świecie, ob. Maksymilian Nelke, Świecie, Klasztorna 1.

Na powiat Wyrzysk, ob. Stefan Posłuszny, Nakło, ul. Sądowa 9.

Na powiat Szubin, ob. Henryk Kwasek, Szubin, ul. 3 Maja 3.

Na powiat Sępólno, ob. Wacław Będnista, Sępólno, ul. Hallera 7.

Podając powyższe, Kuratorium zwraca uwagę nauczycielstwu na wsi na możliwości dodatkowego zarobku w charakterze przedstawicieli Centrali Skór Surowych, po porozumieniu się z tą Centralą Oddz. Wojew. w Bydgoszczy, ul. Kr. Jadwigi nr 4.

Poz. 325.

KOMUNIKAT

w sprawie imprez szkolnych.

Dnia 11 listopada br. odbyła się z udziałem ob. Kuratora konferencja członków Komisji Imprez Szkolnych, która postanowiła wzorem lat ubiegłych zorganizować szereg imprez szkolnych także w bieżącym roku. Głównym celem tych imprez to podniesienie poziomu wychowania społeczno-obywatelskiego, estetycznego i fizycznego młodzieży szkolnej i uczestników placówek oświaty dorosłych oraz zsumowanie i przegląd wyników całorocznej pracy w tym zakresie. Dużą wagę przywiązuje się do występów organizacji młodzieżowych zarówno szkolnych jak i pozaszkolnych. Plan pracy Komisji przewiduje zorganizowanie w pierwszej połowie czerwca 1948 r. Okręgową Wystawę Międzyszkolną w Toruniu (okólnik Kuratorium z dnia 2 sierpnia br. Nr I 33750/47) połączoną z imprezami kulturalno-artystycznymi (muzyka, śpiew, tańce, recytacje, teatr itp.). Z działu wychowania fizycznego uwzględni się tylko rozgrywki szkół m. Torunia o sztandar sprawności fizycznej w grach ruchowych. Natomiast okręgowe (międzyokręgowe) zawody sportowe i lekkoatletyczne finały, pokazy gimn. i taneczno-rytmiczne) odbędą się w tym roku w Bydgoszczy i to w czerwcu 1948. Przygotowanie tych zawodów będzie przeprowadzone systemem korespondencyjnym w zakładach i placówkach macierzystych.

W związku z tym przewiduje się w terminach wcześniejszych (kwiecień — maj) gminne i powiatowe święta młodzieży z popisami chórów, orkiestr, recytacji, tańców, teatru ewent. gier i zabaw sportowych. Wyselekcjonowane zespoły na tych imprezach wezmą udział w okręgowych igrzyskach artystycznych w Toruniu i zawodach sportowych w Bydgoszczy.

Organizacją i programem powiatowych świąt młodzieży zajmą się Komisje Międzyszkolne przy współpracy z podinsp. ośw. dorosłych przy Insp. Szkolnych i Kierowników ognisk metodycznych wychowania fizycznego, śpiewu i zajęć praktycznych.

Przy Komisji Imprez Szkolnych w Toruniu czynne są następujące sekcje: wystawy, zawodów sportowych i lekkoatletycznych, kulturalno-artystyczna, organizacji młodzieżowych, finansowo-gospodarcza, kwaterunkowa, propagandowo-prasowa i higieniczno-sanitarna.

W Bydgoszczy powołano specjalny komitet organizacyjny i wykonawczy.

Wszelkich informacyj i wskazówek w sprawie imprez szkolnych udziela przewodniczący Komisji wizytator Zientarski (Kuratorium — Wydz. II pokój nr 363).

W następnym numerze Dziennika Urzęd. Kuratorium podana zostanie szczegółowa instrukcja w tej sprawie.

Poz. 326

PROGRAM

radiowych kursów dla nauczycieli od dnia 20 listopada br.

20. XI. 47. Budowa wnętrza ziemi. Podział na sfery — Mgr Bernadetta Cywińska.

21. XI. 47. Metan i jego homologi — Mgr Alina Ulińska.

22. XI. 47. Ruch jednostajnie zmienny. — Henryk Moese.

24. XI. 47. Podstawowe wiadomości o głosce — Dyr. Stanisław Stapf.

25. XI. 47. Napoleon a Europa — Dr Kazimierz Ślaski.

26. XI. 47. Główne rodzaje zjawisk psychicznych. Uczucia i pragnienia. Dyspozycje. Dr Stanisław Gerstman.

27. XI. 47. Budowa skorupy ziemskiej. Klasyfikacja skał. — Mgr Bernadetta Cywińska.

28. XI. 47. Izomeria budowy — Mgr Alina Ulińska.

29. XI. 47. Pojęcie siły, pracy, mocy. — Henryk Moese.

Prelekcje wygłaszane są codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, od godz. 14,50 do 15.

Audycje szkolne.

20. XI. 47. Jak zimują rośliny — Mgr Anna Niekrasz; dla wyższych klas szkół podstawowych.

22. XI. 47. Fragment z „Syzyfowych prac" wraz z omówieniem — Stanisława Cywińska; dla wyższych klas szkół podst. i liceów.

25. XI. 47. Kołacz Królowej Jadwigi. Słuchowisko opr. według legendy Sabina Aleksandrowicz.

27. XI. 47. Od imbryka do maszyny parowej — Dr Kazimierz Ślaski; dla wyższych klas szkoły podst. i liceów.

29. XI. 47. Tajemnice dżungli — Jan Lenczewski; dla wyższych klas szkoły podstawowej.

Poz. 327.

Komunikaty Towarzystwa Teatru i Muzyki Ludowej R. P.

W Wojewódzkim Oddziale Towarzystwa Teatru i Muzyki Ludowej R. P. (Adres: Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego — Toruń — pokój 301) są do nabycia miesięczniki „Teatr Ludowy", poświęcone teatrom ochotniczym, robotniczym, szkolnym, świetlicowym, żołnierskim, kukiełkowym itp. oraz chórom i orkiestrom ludowym. Zawierają one cenne wskazówki i gotowe materiały sceniczne.

Cena egzemplarza: styczeń—luty 1946 — 80 zł
styczeń—luty 1947 — 80 zł
marzec—kwiecień 1947 — 80 zł
maj 1947 — 60 zł
czerwiec 1947 — 60 zł
lipiec—sierpień 1947 — 60 zł

Zamówienia należy kierować do Zarządu Towarzystwa po wpłaceniu należności (plus 5 zł za koszta przesyłki jednego egzemplarza) na konto Pomorskiego Związku Teatrów Ludowych Nr 155 w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Torunia.

Zarząd Główny Towarzystwa Teatru i Muzyki Ludowej R. P. posiada na składzie następujące nowości:

„Droga do świtu" sztuka w 3 aktach B. Pepłowskiego. Cena 250 zł.

„Repertuar powojenny dla teatrów ochotniczych" w opracowaniu Z. Kwiecińskiego (omówienie krytyczne 125 pozycyj repertuarowych). Rzecz potrzebna dla każdej placówki oświatowej, instruktorów prac artystycznych, organizacyj społecznych i świetlic. Cena 150 zł.

„Ziemia" sztuka w 4 odsłonach wg powieści Bolesława Prusa — „Placówka" w opracow. J. M. Rytarda. Cena 150 zł.

Nadto są do nabycia materiały powielane:

„Wigilijny wieczór" — Podczaski. Cena 40 zł.

„Hej kolęda" — Maliszewski. Cena 40 zł.

„Biały opłatek" — autor nieznany. Cena 10 zł.

Materiały na świetlice rozrywkowe. Wesele ze „Słowami o Jakubie Szeli". Cena 40 zł

„Andrzejki" — opr. T. L. Rocz. XXIX — 1937 r. Cena 40 zł.

„Betlejem Polskie" — Rydla (bez nut). — Cena 350 zł.

„Sprawa z królem Herodem". Cena 40 zł.

Zamówienia należy kierować pod adresem Towarzystwa Teatru i Muzyki Ludowej, Zarząd Wojewódzki w Toruniu, Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego, pokój 301, — po wpłaceniu należności na konto Pomorskiego Związku Teatrów Ludowych Nr 155 w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Torunia.

Poz. 328.

Wolne stanowiska

W Państwowych Domach Dziecka (poza Toruniem) w Okręgu Szkolnym Pomorskim są wolne posady wychowawców(czyń), higienistek, gospodyni, krawcowej, kucharki i praczki. Warunki: wynagrodzenie wg X grupy oraz mieszkanie i utrzymanie w P. D. D.

Podania wraz z dokumentami należy nadsyłać do Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu, pl. Limanowskiego nr 2.

Wolne stanowiska w publ. średnich szkołach zawodowych

1. Białośliwie, pow. Wyrzysk — 1 etat (matematyka).
2. Brodnica n. Drw. — 1 etat (fizyka i matematyka).
3. Brusy, pow. Chojnice — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
4. Brześć Kuj., pow. Włocławek — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
5. Bydgoszcz Nr 4 — 1 etat (inż. lub technik metal.).
6. Chełmno — 1 etat (technika met.).
7. Chojnice — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.)
8. Czersk, pow. Chojnice — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
9. Dobre, pow. Nieszawa — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
10. Fordon, pow. Bydgoszcz — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
11. Gródek, pow. Świecie — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
12. Grudziądz Nr 1. — 2 etaty (przedmioty ogólnokszt. i matematyka).
13. Kamień Pom., pow. Sępólno — 1 etat — (przedmioty ogólnokszt.).
14. Kcynia, pow. Szubin — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).
15. Kruszwica, pow. Inowrocław — 1 etat przedmioty ogólnokszt.).
16. Lipno — 1 etat (technika met.).
17. Łasin, pow. Grudziądz — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

18. Łobżenica, pow. Wyrzysk — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

19. Mrocza, pow. Wyrzysk — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

20. Nakło n. N. — 2 etaty (przedmioty ogólnokszt. i matematyka).

21. Nowe n. W., pow. Świecie — 2 etaty — (przedmioty ogólnokszt. i matematyka).

22. Osie, pow. Świecie — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

23. Piotrków Kuj., pow. Nieszawa — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

24. Przedecz, pow. Włocławek — 1 etat — (przedmioty ogólnokszt.).

25. Radziejów, pow. Nieszawa — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

26. Rypin — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

27. Sępólno Krain. — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

28. Śliwice, pow. Tuchola — 1 etat (przedmioty ogólnokszt.).

29. Świecie n. W. — 2 etaty (matematyka i język polski).

30. Tuchola — 1 etat (fizyka i chemia).

31. Więcbork, pow. Sępólno — 1 etat (matematyka).

32. Włocławek — 2 etaty (matematyka i fizyka).

33. Wyrzysk — 1 etat (przedmioty ogólnokształcące).

34. Wysoka, pow. Wyrzysk — 1 etat (przedmioty ogólnokształcące).

O powyższe stanowiska mogą się ubiegać kandydaci, którzy posiadają przynajmniej pełne kwalifikacje na nauczyciela szkół powszechnych i dłuższą praktykę nauczycielską.

Pierwszeństwo mają kandydaci, którzy ukończyli W. K. N.

Poz. 329

Z RUCHU WYDAWNICZEGO

Nowe wydawnictwa Książnicy-Atlas, Wrocław — Warszawa 1947.

Wacław Werner — **Fizyka.** Dla I klasy liceum ogólnokształcącego wydział humanistyczny. Wydanie drugie poprawione. Podręcznik zatwierdzony do użytku szkolnego. Cena 240 zł.

Wacław Werner — **Fizyka.** Budowa materii. Dla II kl. liceum ogólnokształcącego wydział humanistyczny. Wydanie drugie przejrzane. Podręcznik zatwierdzony do użytku szkolnego. Cena 120 zł.

Stefan Górniak i Emil Ehrlich — **Kapitał, obroty i rentowność sklepu detalicznego.** Wydanie drugie. Str. 45.

Polskie prawo biblioteczne. Zbiór przepisów prawnych dotyczących bibliotek. Zebrał i wydał Dr Antoni Knot, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Str. 215.

Tadeusz Kudliński — **Świętokradca.** Powieść. Str. 436.

Alfred Jahn — **Kraj biały czy zielony?** Str. 243, ilustr. 24.

Nowe wydawnictwa Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych — Warszawa 1947

M. H. Serejski — M. Golias — K. Średniowska — B. Zwolski — **Podręcznik historii.** Dla VI kl. szkoły podstawowej, pod redakcją M. H. Serejskiego. Zatwierdzone do użytku szkolnego. Cena zł 170.

Adam Mickiewicz — **Pan Tadeusz** czyli ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem. Biblioteka Polonistyczna, Seria Mickiewiczowska pod dyrekcją mgr Tadeusza Parnowskiego. Wstęp i objaśnienia dr Jana N. Millera. Zatwierdzone do użytku w szkole powszechnej. Tekst „Pana Tadeusza" i „Objaśnienia Poety" wg wydania sejmowego z r. 1934. — Cena zł 150.

M. Froelichowa i J. Ledóchowska — **Ćwiczenia w pisaniu.** Dla II klasy szkoły powszechnej. Podręcznik zatwierdzony do użytku w szkołach. Cena zł 50.

Jerzy Kondracki — Wiesława Richlin-Kondracka — **Geografia Polski.** Dla szkoły powszechnej. Zatwierdzone do użytku szkolnego. Cena zł 125.

Fr. Bielak — Wł. Szyszkowski — A. Bardach — **Czytanki polskie.** Dla VII kl. szkoły podstawowej. Zeszyt II „Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród..." Zatwierdzone jako podręcznik do nauki języka polskiego w kl. VII szkoły podstawowej na rok szk. 1947/48. Cena zł 45.

Administracja Dziennika Urzędowego zawiadamia, że w sprawie nabycia pojedynczych numerów Dziennika Urzędowego należy zwracać się bezpośrednio do Wydziału Ogólnego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu, pl. Bol. Limanowskiego 2, pok. 212. Należność za niniejszy nr wraz z dołączonym wydawnictwem „Oświata i szkolnictwo w Okręgu Szkolnym Pomorskim w roku szkolnym 1946/47" w kwocie 100 zł należy wpłacić w najbliższym Urzędzie Pocztowym pod adresem: Narodowy Bank Polski, Oddział w Toruniu z adnotacją — prenumerata Dziennika za miesiąc listopad 1947 roku nr 12 na rachunek żyrowy „Wydawnictwo Dziennik Urzędowy Kuratorium Okr. Szkolnego Pomorskiego"

Nakładem Wydawnictwa Dz. Urzęd. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.
Redaktor: Mgr Stefan Bernacki, Toruń, pl. Bol. Limanowskiego, pokój 210, tel. 235, 236 i 237, wewn. 4.
Drukarnia Toruńska Nr 4 Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza", Toruń, ul. Św. Katarzyny nr 4 —
10. 11. 47 — 2.000, nr zam. 1908 — E. 12.499